

PRIPOMBE K PREDLOGU ZAKONA o financiranju vzgoje in izobraževanja

Glasbene šole izven obveznega financiranja?

Na seji predsedstva republiškega odbora Sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije dne 16. XI. 1966 so bile na podlagi razprave o predlogu zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja in ob upoštevanju stališč republiškega odbora o osnutku zakona z dne 7. X. 1966 sprejete naslednje pripombe:

I.

Predlog zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja v svojih temeljnih načelih izhaja iz že sprejetih stališč v splošnem zakonu in s tem daje možnosti za ustvarjanje samostojne in stabilne materialne osnove vzgoje in izobraževanja ter z odcepitvijo od proračuna omogoča povezovanje neposrednih interesov občanov, delovnih organizacij in izobraževalne dejavnosti. Poleg tega v načelu omogoča — in sicer zato, ker veže prispevke za izobraževanje predvsem na osebni dohodek zaposlenih — tudi porast sredstev za izobraževanje skladno s povečanjem produktivnosti in rastjo narodnega dohodka ter tako omogoča razvoj družbene samouprave na tem področju na temelju dohodka in daje možnosti za uresničevanje nagajevanja po delu.

Omenjena izhodišča predloga zakona v konkretnih rešitvah ne izpeljuje dosledno in tako ne zagotavlja uresničitve lastnih sistemskih načel. Pomanjkljivosti predloga zakona so predvsem naslednje:

Izračun sredstev še vedno sloni na proračunski tehniki in ne na osnovi ovrednotenih pedagoških normativov, razen tega pa je še netočen in sploh ne prikazuje realnega stanja. V izračunu je za leto 1965 prikazano, da je bila udeležba vzgoje in izobraževanja v narodnem dohodku 4,8 %, medtem ko osnutek družbenega plana razvoja Slovenije 1966—1970 ugotavlja, da znaša ta odstotek za isto leto 4,7 %. Poleg tega predvideva izračun 7,1 % porasta narodnega dohodka v letu 1967, medtem ko je na primer v republiškem predlogu zakona za limitiranje stopnje v zdravstvenem zavarovanju predviden porast narodnega dohodka za 8,3 %. Iz teh dejstev izhaja, da podatki niso točni in sta zato otežkočeni razprava in izdelava realnega izračuna sredstev. Pri tem velja zlasti opozoriti na nizke osebne dohodke prosvetnih delavcev, posebno v osnovnem šolstvu, ki so letos ponovno padli v primerjavi z osebnimi dohodki v gospodarstvu in negospodarstvu. Zato poleg ostalega ne more biti letošnja potrošnja in šolstvu edina osnova za izračun sredstev za leto 1967. Treba je takoj prestrukturirati proračunsko potrošnjo v korist šolstva in selektivno zmanjšati investicije. Napredek v vzgoji in izobraževanju — torej kvalitetni kadri — so eden izmed temeljnih pogojev za uspeh gospodarske reforme. Večjo učinkovitost sredstev na področju izobraževanja pa je treba doseči tudi z racionalizacijo šolske mreže. Takih ukrepov kljub večkratnim zahtevam še ni.

Oglejte si razstavo o manjšinskem šolstvu!

Slovenski šolski muzej v Ljubljani na Poljanski c. 28 vabi prosvetne delavce, posameznike in skupine pa tudi dijaške ekskurzije, naj si ogledajo v šolskem muzeju razstavo gradiva o manjšinskem šolstvu na slovenskem ozemlju. Prav posebno vabimo dijak 5. letnikov z vseh učiteljskih in skupine rednih ali izrednih slušateljev na Pedagoških akademijah v Ljubljani in Mariboru. Sedanja razstava in druge zbirke si je možno ogledati vsako dopoldne, v primeru predhodne prijave pa tudi v popoldanskih ali zgodnjih večernih urah. Skupinam nudimo vedno strokovno vodstvo.

SSM

Predlog zakona še vedno zagotavlja kritje samo 77,8 % celotnih stroškov za izobraževanje v letu 1967 in s tem ne realizira v celoti svojega osnovnega načela o obveznih stabilnih sredstvih za izobraževanje in vzgojo.

Predlog zakona uvaža ceno izobraževanja, prek katere se urejajo vsi materialni odnosi med občanom in izobraževanjem, izravnavajo sredstva med skupnostmi in financirajo izobraževalni zavodi. Uvajanje cene je izredno pozitivno, lahko pa se sprevrže v svoje nasprotje, ker predlog zakona sploh ne opredeljuje, kaj je cena, niti kaj vsebuje. Cena bi morala vsebovati z zakonom določene kriterije, ki bi jih bilo mogoče oblikovati, če bi se tretji odstavek 13. člena glasil: »Republiška izobraževalna skupnost določa v soglasju s skupščino SRS družbeno odgovorno ceno izobraževanja (na oddelek, učenca ali kako drugače) za posamezne vrste izobraževalnih dejavnosti v skladu s pogoji, ki jih določajo zakoni za posamezne vrste izobraževalnih zavodov, učni načrti in predmetniki ter zakon o zavodih« (členi 55 do 63). Le na podlagi takega določanja cene bi bilo mogoče uresničiti določila 44. člena predloga zakona in s tem zagotoviti enakopraven položaj delavcev, ki so zaposleni v izobraževalnih dejavnostih, in razvijati dejavnosti skladno z družbenimi plani in programi. Zato naj bi se tudi 31. člen zakona glasil takole (drugi odstavek): »Če republiški izobraževalni skupnosti sredstva iz obveznih in stalnih virov ne zadostajo za kritje obveznosti po tem zakonu, mora manjkajoča sredstva do višine cene izobraževanja iz 13. člena zagotoviti skupščina SR Slovenije.«

Splošni zakon je uveljavil načelo tesne medsebojne povezanosti izobraževalnih dejavnosti in gospodarstva ter družbenih služb in v tem smislu tudi podpira financiranje izobraževalnih zavodov po delovnem principu. To načelo je sicer v predlogu zakona sprejeto, toda rešitve so izpeljane tako, da ne zagotavljajo določenim izobraževalnim zavodom enakopravnega statusa in materialnega položaja, to na eni strani, na drugi strani pa z mehanizmom, ki ga uvaža predlog v 32., 33. in 34. členu (to je med drugim določilo, da dobijo posebne skupnosti v povprečju 25 odstotkov sredstev iz stabilnih virov glede na ceno izobraževanja, ostalo pa morajo prispevati delovne organizacije), povzroča neenako obremenitev dohodka delovnih organizacij. Zato je vprašljivo, če so predlagani načini za gospodarske organizacije dovolj stimulativni kar zadeva medsebojno povezavo in če se bodo ob pogojih, ki jih dajejo omenjeni členi, delovne organizacije odločale za tak način financiranja izobraževalnih zavodov. Menimo, da je ta rešitev za delovne organizacije nespodbudna in se celo zastavlja vprašanje, če je v skladu z intencijami splošnega zakona (13. člen prvi odstavek). Zakon v 35. členu pooblašča gospodarsko zbornico SRS, da organizira zbiranje tistega dela sredstev, ki naj bi jih dodelile posebnim izobraževalnim skupnostim delovne organizacije, vendar za to nima zakonitih možnosti, pa se zato sprašujemo, če je tako pooblastilo gospodarski zbornici zadostno zagotovilo za uresničevanje financiranja po delovnem principu. Menimo, da gre samo za odgovornost za nadaljnji razvoj povezav med gospodarstvom in izobraževanjem.

Glede izobraževalnih skupnosti je sedanji predlog zakona predvidel, naj bi se le-te organizirale v smislu druge variante prvotnega osnutka zakona, ki v javni razpravi ni dobila širše podpore. Obrazložitev, ki utemeljuje tak način oblikovanja izobraževalnih skupnosti, ni dovolj argumentirana. Po našem mnenju tak način ne zagotavlja najbolj smotrnega uresničevanja nalog, ki jih imajo izobraževalne skupnosti, in realiziranja intencij razvoja na področju vzgoje in izobraževanja. Opozorjamo, da takšna organizacija izobraževalnih skupnosti pogojuje še naprej ekstenzivnost razvijanja šolske mreže in ne zagotavlja racionalizacije in sinhronega razvoja mreže srednjega, višjega in visokega šolstva, in sicer zato, ker republiška izobraževalna skupnost nima niti odgovornosti niti dovolj možnosti za razreševanje teh vprašanj. Po predlogu zakona mora republiška izobraževalna skupnost pokriti razliko do cene izobraževanja, ne glede na to, kolikšno število občanov se bo izobraževalo na drugi in tretji stopnji. Velja poudariti, da ekstenzivnost ne pomeni samo razširjanje in ustanavljanje novih izobraževalnih zavodov, kar je sicer onemogočeno z 9. členom tega predloga, ampak tudi kvalitativno povečevanje in razširjanje kapacitet že obstoječih institucij. Republika je po svojih nacionalnih, gospodarskih, političnih in tudi demografskih značilnostih celota in zato ni mogoče v devetih izobraževalnih skupnostih med seboj neodvisno razvijati izobraževanja na drugi in tretji stopnji.

41. člen: Četrta in peta alineja naj se glasila: »Za financiranje tistih dejavnosti drugih izobraževalnih zavodov (delavske univerze, glasbene šole), ki so širkega družbenega pomena in za katere je družbena skupnost neposredno zainteresirana.«

56. člen:

K temu členu je treba dodati, da zapadle obveznosti skladov za šolstvo iz prejšnjih let prevzamejo družbeno-politične skupnosti po izvedeni likvidaciji dosedanjih skladov. Poleg tega mora zakon zagotoviti potrebna obratna sredstva za pričetek poslovanja izobraževalnih skupnosti.

58. člen:

V drugem odstavku je problematično, da se obračunava potrošnja iz leta 1966, saj bi morali upoštevati najmanj višino pogodbenih obveznosti oz. že priznanih sredstev za leto 1966 in seveda upoštevati še obseg dejavnosti. Poleg tega bi moral zakon določiti tudi skrajne roke za izdelavo in sprejem vseh potrebnih pred-

II.
Se nekaj pripomb k posameznim členom:

5. člen:

Drugi odstavek petega člena je treba spremeniti, in sicer takole:

Ali bodo glasbene šole prisiljene uvesti visoko šolnino in bo tako postala glasbena vzgoja spet domena otrok iz dobro situiranih družin? Tudi to so vprašanja, ki se porajajo ob predlogu zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja. (Na sliki je skupina otrok — orkester — iz neke glasbene šole v Sovjetski zvezi: kot je znano, posvečajo tam veliko pozornost glasbeni in sploh estetski vzgoji najmlajših.)

lastna sredstva izobraževalnih zavodov, ki jih zavodi pridobivajo z delom v šolskih delavnicah in delovniščinah, ne morejo biti vir sredstev za izobraževanje nasploh, temveč le dohodek šol, ki ga je možno uporabljati predvsem za nakup proizvodnih sredstev v učne namene.

pisov, ki so potrebni za izvajanje zakona.

Predsedstvo je na svoji seji še posebej izrazilo kritiko, ker predlagatelj zakona ni upošteval nekaterih stališč javne razprave in tudi sindikata, niti ni odgovoril na ta stališča.

REPUBLIŠKI ODBOR

benih šol). O posledicah, ki jih utesne imeti tak način tretiranja teh zavodov, so obširneje razpravljali na sestanku skupnosti glasbenih šol Slovenije v četrtek, 17. novembra.

Kadar govorimo o vzdrževanju določenih šol (financiranju), se nehotе vprašamo, kakšna je nji-

hova vloga, pomen in ne nazadnje, kakšne rezultate so dosegle. Legitimacija glasbenih šol nedvomno opravičuje njihov obstoj: po mnenju domačih in tujih strokovnjakov dosegajo današnji absolventi srednjih glasbenih šol enako raven kvalitete znanja, kakršno so imeli predvojni diplomanti glasbene akademije. V tisku je mnogo pohvalnih ocen o nastopih, ki jih prireajo gojenci glasbenih šol doma in v tujini. Iz njihovih vrst rasto poklicni glasbeniki, ki igrajo v opernih orkestrih, nastopajo kot solisti, koncertanti Slovenske filharmonije; brez njih si ne moremo zamisliti radijskih in televizijskih oddaj. Glasbene šole nam dajejo pedagoge, ki vodijo glasbeno vzgojo od vrtec do visokih šol, zbere in orkestrirajo ter zagotavljajo s svojim delom kulturno-prosvetno dejavnost na podeželju.

Glasbena vzgoja je navsezadnje tudi zdravilo proti primitivizmu in preventiva proti mladinskemu prestopništvu. Učenci, ki se šolajo v teh zavodih, imajo svoj prosti čas tako izkoriščen, kot si je le mogoče želeli za mladega človeka.

In če je bilo za te zavode doslej porabljenega mnogo denarja, ker smo ugotovili, da se takšno investiranje izplača, je sedaj nerazumljivo in nedopustno, da jih to pot prepuščamo negotovosti. Dvomljivo je namreč — menijo predstavniki skupnosti glasbenih šol — da bi teritorialno bolj oddaljene izobraževalne skupnosti čutile tako neposredno potrebo po dejavnosti teh šol, kot so jo občinske skupščine. V resoluciji, ki sta jo podpisala skupnost glasbenih šol Slovenije in republiško društvo glasbenih pedagogov, je poudarjena osnovna pripomba udeležencev omenjenega sestanka: »Z 41. členom predloga zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja preti nevarnost, da ne bodo zagotovljena sredstva za normalno dejavnost glasbenih šol. S tem bi bila številnim otrokom ne le odvzeta možnost intenzivnejše glasbene vzgoje, temveč bi se kmalu pokazale vrzeli v našem celotnem glasbenem življenju.« Skupnost dalje predlaga urvrstitev glasbenih šol v 36. člen med točki 5 in 6, kar pomeni, da naj temeljna izobraževalna skupnost zagotavlja občanom svojega območja sredstva tudi za glasbene šole.

Zavedati pa se je treba še druge skrajnosti. Če smo doslej z zadovoljstvom ugotavljali, da so glasbene šole odprle vrata res nadarjenim otrokom — ne glede na njihove finančne zmogljivosti — in da je potemtakem socialna struktura v teh šolah ugodna, pa bi z omenjenim načinom financiranja dosegli prav nasprotno. Šole bi bile prisiljene uvesti visoko šolnino in glasbena vzgoja bi postala spet domena otrok iz dobro situiranih družin. Za visoko ceno glasbenega izobraževanja bi si mnogi celo lahko priskrbeli glasbenega učitelja na dom; zacvetela bi spet »domača obrt« poučevanja in prenekaletni (čeprav nenadarni otroci) bi se po vsej sili učili instrumenta — zaradi snobizma staršev.

M. K.

NEZADOSTNOST SREDSTEV ZA IZOBRAŽEVANJE IN VZGOJO NASPLOH

O predlogu zakona o financiranju vzgoje in izobraževanja je razpravljalo tudi predsedstvo republiškega sveta Zveze sindikatov za Slovenijo (dne 21. nov. t. l.) in še posebej podkrepilo in dopolnilo pripombe republiškega odbora sindikata delavcev družbenih dejavnosti Slovenije z naslednjimi:

1. Spričo reformnih zahtev in sploh novih družbenoekonomskih tendenc našega razvoja moramo prenehati s staro praksio fiktivnega in inflacijskega, nerealističnega in sploh strokovno dvomljivega, nedoločnega in dostikrat protislovnega planiranja, pa naj se to nanaša na sredstva ali programe posameznih družbenih dejavnosti. To vnaša v področje izobraževanja

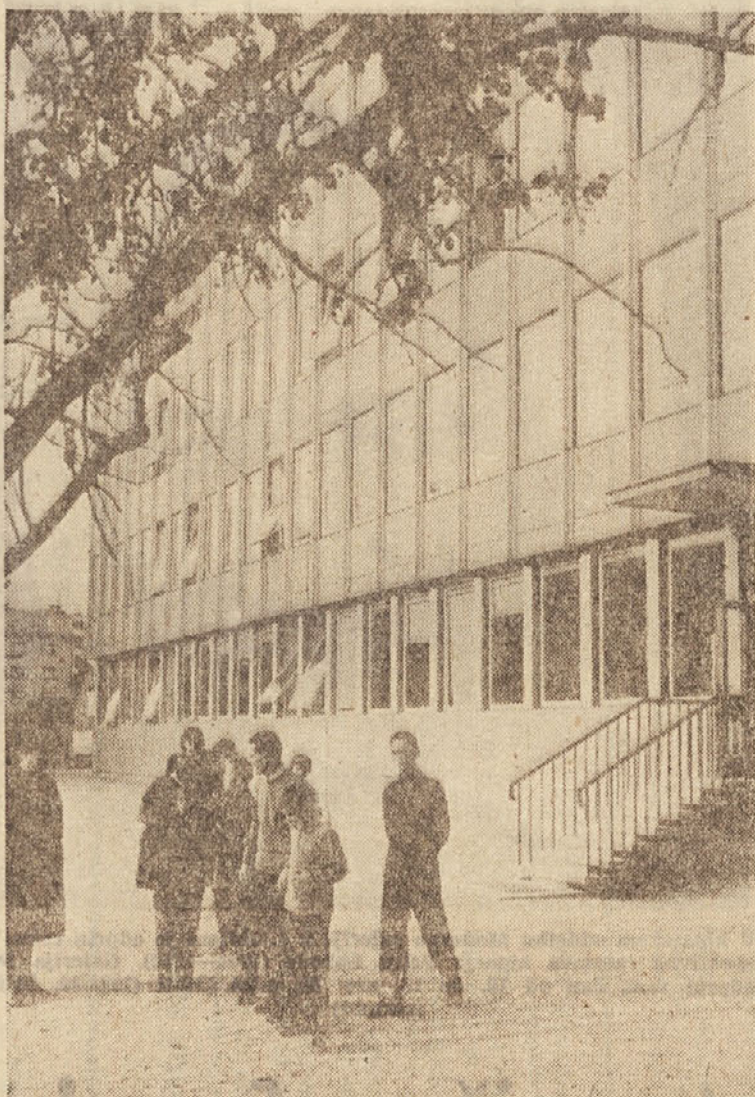
in vzgoje nestabilnost, ekonomsko nesmotnost in končno ovira razvoj samoupravnih in dohodkovnih odnosov. Zato se predsedstvo opredeljuje za realno planiranje sredstev, ki bo obnem skladno s programi razvoja izobraževanja in vzgoje.

2. Zaradi vse večje neusklajenosti med zaželenimi in stvarnimi potrebami družbe, kar je doslej na vseh področjih družbenih dejavnosti in tudi vzgoji no izobraževalnem pogojevalo ekstenzivnost, menimo, da mora biti republika prek svojih najvišjih družbenosamoupravnih organizmov povsem konkretno odgovorna za nadaljnji razvoj vzgojno-izobraževalnega področja. Prav tako pa morajo biti odgovorni vsi družbenosamouprav-

ni organizmi, torej tudi v občinah in delovnih organizacijah. Zato podpiramo takšno sistemsko rešitev v zakonu, ki ob novi funkciji družbenega samoupravljanja prek izobraževalnih skupnosti upošteva občino in delovno organizacijo, predvsem pa vlogo republiške skupščine kot osrednjega družbenosamopravnega in nacionalnega organa. V tem smislu je treba v okviru predložene koncepcije predloga zakona razumeti tudi naš predlog, da ceno izobraževanja (bolje družbeno dogovorjeni in ovrednoteni normativ, ki naj regulira odnose med skupnostjo in izobraževanjem) določata soglasno republiška skupščina in republiška izobraževalna skupnost, in sicer v skladu z za-

htevami učnih načrtov in drugih zakonskih predpisov. Republiška skupščina je dolžna pokrivati morebitne materialne razlike do dogovorjene cene izobraževanja.

3. Znana so dejstva, da nizka materialna osnova vzgoje in izobraževanja že lep čas zavira razvoj družbeno samoupravnih odnosov na tem področju. Neurejen položaj prosvetnih delavcev, kakor tudi položaj zlasti nekaterih šol, ki so neobhodno potrebne za nadaljnji družbeni in ekonomski razvoj, opozarjata na eni strani na nepravilno porazdelitev sredstev znotraj izobraževalne sfere, na drugi strani pa na nezadostnost sredstev za izobraževanje in vzgojo nasploh. Tudi predloženi sistem financiranja v predlogu (Dalje na 2. strani)

Pročelje novega Zavoda za slepo in slabovidno mladino. V tej stavbi bodo lahko v prihodnje sprejeti tudi močno slabovidne otroke, ki so jim morali doslej zaradi pomanjkanja prostora odreči gostoljubje.

Novi zavod za slepo in slabovidno mladino

Šolanje slepe in slabovidne mladine ima na Slovenskem že večletno tradicijo. Prvi zavod te vrste, ki je bil ustanovljen leta 1919, je bil najprej v prostorih stare ljubljanske porodnišnice, nato pa so ga preselili v Kočevje. Ker so stavbo leta 1943 poškodovala letalske bombe, so učence preselili v Ljubljano v Zavod za gluho mladino. Svoj stalni prostor je našel šole po osvoboditvi, ko so mu na Mirju dodelili dve stavbi, v katerih sta bila šola in internat. Tu je bilo prostora za 50 gojencev, ker pa se je povečalo število otrok na 78, je postajalo vzgojno in izobraževalno delo zaradi premajhnosti in neprimerne prostora vse bolj nevarno.

Posledica večletnih prizadevanj pedagoških delavcev zavoda, ki jih je podprla javnost in Zveza slepih Slovenije, je bila, da so dobili denar za gradnjo novega zavoda. Graditi so ga začeli pred tremi leti.

Pretekli petek so svečano odprli novo šolsko stavbo — v njej je prostora za 100 gojencev — ki po svoji arhitektonski koncepti povsem ustreza namenu: daje materialne možnosti za izvajanje sodobne habilitacije slepih in slabovidnih otrok. Gradnja novega poslopja, v katerem je sedaj 87 gojencev, je doslej stala okrog 830 milijonov S-din. Estetski in funkcionalno urejeni prostori poslopja so zamisel projektanta Božidarja Gvardjančiča, dipl. ing.

V stavbi je deset matičnih učilnic in dve specialni za močno slabovidne otroke. V njih je možna osvetljava od 200 do 600 luks. Posebnost so tudi mišice s pokrovom, ki ga učencev lahko dvigne do zaželeno višine, ob strani mize pa je polica za Braillov stroj. Knjige in šolske potrebščine imajo učenci kar v razredu v posebnih omarah ob steni, kjer je vsakemu odmerjen del omare. V razredu je tudi dvokrilna tabla, ki jo lahko uporabljajo le učenci z ostanki vida in slabovidni učenci. Urejenost pogojujejo tudi kabineti: prirodoslovni, kemijski, fizikalni, kabinet za učila in vzgojila itn. V večji, zelo akustični dvorani so instrumenti in televizor. Namenjena je za pouk glasbe in plesne priredive. Ročne spretnosti bodo učenci pridobivali v tleh delavnicah za tehnično vzgojo ter v učilnicah in delavnicah za gospodinjstviški pouk in ročno delo. V prostorni knjižnici je razstavljen bogat izbor književnosti in številni učbeniki v Braillovi pisavi. Mimo upravnih in drugih prostorov ter posebne terase, na kateri bodo lahko otroci brez nevarnosti na svežem zraku, naj omenimo še eno posebnost: to je tiflološki muzej. Obilje razstavljenega gradiva — fotografski posnetki, učila in učni pripomočki — pričajo o dosedanjih bogatih delavnicah zavoda in ljudi, ki delajo v njem. Vsak od njih je pravzaprav svetovrsten ustvarjalec, ki je s svojimi dolgoletnimi izkušnjami in sposobnostjo pomagala vse to izdelati in izpopolnjevati. Dolgoletna tradicija je šole v novi stavbi našla svoj pravi življenjski prostor. Tu se bo — ob najlepših pogojih — dokončno uresničevala izpolnitev večletnih hoten, ki so hkrati zagotovilo za nadaljnjo uspešnost.

M. K.

Pomembna posvetovanja

Poklicna vzgoja v osnovnih šolah naj postane sestavni del učnovzgojnega procesa

Od 22. do 23. in od 26. do 30. septembra tega leta je bilo na iniciativo Komunalnega zavoda za zaposlovanje in pod organizacijskim vodstvom Zavoda za prosvetno-pedagoško službo Ljubljana I. in Ljubljana II. šest posvetovanj o principih in metodah poklicnega usmerjanja v osnovni šoli.

Posvetovanja so potekala v posameznih bazah: v Ljubljani, v Logatcu, v Trbovljah in v Kamniku, zajetih pa je bilo 17 občin, ki spadajo v delovni okoliš Komunalnega zavoda za zaposlovanje Ljubljana.

Na posvetovanjih, kjer je sodelovalo 150 pedagogov iz osnovnih šol, so bile obdelane te teme:

1. Pojem poklicnega usmerjanja (referenti so bili psihologi KZZL);
2. Poklicno usmerjanje z vidika kadrovske potrebe (referenti so bili poklicni svetovalci iz ustrezne področne enote KZZL);
3. Stopnje poklicne vzgoje (referenti so bili psihologi KZZL);
4. Poklicno usmerjanje v osnovni šoli (referenti so bili pedagogi iz tistih področij osnovnih šol, kjer je bilo delo šolskih komisij za poklicno vzgojo najbolj uspešno).

Ob živahnem sodelovanju vseh navzočih so se izkristalizirale po-

mebne ugotovitve, ki jih povzemamo v skrajšani obliki:

— Osnovne šole naj bi pri poklicnem usmerjanju v bodoče delovne predvsem na področju poklicne vzgoje, celotno poklicno usmerjanje pa naj bi ne bilo domena samo staršev, šol in zavodov za zaposlovanje, temveč tudi naloge gospodarskih in družbenopolitičnih organizacij.

— Koordinacijo šolskih komisij za poklicno vzgojo in povezovanje teh z drugimi organizacijami naj bi na svojem območju izvajale posebne občinske komisije.

— Za uspešno poklicno vzgojo osnovnim šolam se vedno primanjkuje primerne strokovne literature in avdiovizualnih pripomočkov, pa tudi sam sistem opazovanja učencev še ni tako izdelan, da bi lahko učinkovito pripomogel k uspešnejšemu poklicnemu usmerjanju osnovnošolske mladine.

— Naštete pomanjkljivosti bodo osnovne šole same le težko odpravile; zato jim bo potrebna primerna strokovna pomoč.

— Precejšnjo oviro pri poklicnem usmerjanju mladine, ki je že dokončala osemletko oziroma zadostila pogojem osemletnega obveznega šolanja, predstavlja več problemov, ki jih v krajšem času resno ne bo mogoče do celja uspešno rešiti. Ugotovljeno

je bilo, da šole, ki se nahajajo v gospodarsko slabše razvitih krajih (kjer imamo v višjih razredih pogosto kombiniran pouk) zaradi slabše kadrovske zasedbe svojim učencem (čeprav je med njimi precej nadarjenih) ne morejo nuditi dovolj solidnega znanja, ki bi zadostovalo za prestop kandidata v šolo druge stopnje. Dejstvo je, da znaša število zaradi teh okoliščin otrok dobro četrtino vseh učencev osnovnih šol!

— Analize kažejo, da imajo podeželski otroci in otroci materialno slabše situiranih staršev precej omejene možnosti za uspešno dokončanje osemletke oziroma prehod na srednjo šolo. Niti 10% se jih — od teh, ki so zares bistri — ne vpiše na gimnazijo ali v srednjo strokovno šolo. Kapacitete dijaških domov pa so prešibke in vzdrževalnina predraga, da bi jo zmogli otroci revnejših in podeželskih družin. Zaradi tega je šolanje na srednjih šolah nepisani privilegij mestne in obmestne mladine.

Take in podobne ugotovitve niso niti najmanj razveseljive. Po eni strani stijo marsikateri dobro situirani starši v mestu ali njegovem obrobju svoje otroke v srednjo šolo, čeprav ti nimajo pravega veselja do učenja, niti ne dosegajo učnih uspehov, pa jih starši le s pomočjo dodatnih inštruktov nasilno vnašajo v veliko muko rinejo naprej, po drugi strani pa nam na podeželju in pod marsikatero revnejšo streho vsako leto zakrni toliko in toliko sposobnih otrok, ki ostanejo ali doma na kmetiji, se zaposlujejo kot manualni delavci, ali pa se morajo — to seveda le v najboljših slučajih — zadovoljiti z manj zahtevnimi delovnimi mesti. Vrh vsega obstaja tudi neskladje med družbenimi potrebami po kadrih in kapacitetami raznih šol, zaradi česar preti nevarnost, da bomo čez nekaj let imeli dokajšnje število šolskih kadrov s takšnimi profili, ki jih ne bomo mogli zaposliti, primanjkovalo pa nam bo še vedno dokajšnje število strokovnjakov na drugih področjih. KZZL skuša zato že sedaj vplivati na republiški sekretariat za kulturo in prosveto pri izdelavi predloga za reorganizacijo mreže problematika pa spriči izvajanja šol druge stopnje.

Kot je iz vsega tega razvidno, je odprtih več vprašanj, problematika pa spriči izvajanja družbene gospodarske reforme močno pereča, zato je potrebno hitro in odločno ukrepanje. Predvsem moramo doseči, da bo poklicna vzgoja v osnovnih šolah postala sestavni del celotnega učno-vzgojnega procesa, kar bomo

mного laže izvedli z medsebojnim sodelovanjem osnovnih šol in komunalnega zavoda za zaposlovanje. Le na ta način bo mogoče izvesti pravičnejšo selekcijo mladine namenjene za srednješolski študij in načrtno podpirati nadarjeno podeželsko mladino in sposobno mladino iz socialno šibkejših družin. Dosegli pa bomo tudi realno načrtovanje kadrovske politike za bližnje pa tudi daljše razdobje v bodočnosti. Prav zato bi bilo treba tudi v prihodnje organizirati podobna posvetovanja, oziroma konstruktivno izmenjavati mnenja in izkušnje vseh tistih, ki jim je pri srcu pravično in družbeno koristno poklicno usmerjanje in usposabljanje prihajajočih mladih generacij.

VIATOR

»Pota in uspehi mednarodnega sodelovanja«

V založbi društva za združene narode za SR Slovenijo je te dni izšla 120 strani obsegačoca knjižica z naslovom »Pota in uspehi mednarodnega sodelovanja«.

Knjižica je bila napisana za jubilejno leto 1965, ki ga je generalna skupščina OZN doletela za leto mednarodnega sodelovanja. Razdeljena je na devet poglavij, vsako teh poglavij pa na preprost in vsakomur razumljiv način pripoveduje o dvajsetletnih naporih na različnih področjih dela te svetovne organizacije (UNESCO, UNICEF, žilovekove pravice, svetovnega zdravstvena organizacija itd.) Izvajanja so podprta s konkretnimi statističnimi podatki ter ilustrirana s slikami posameznih dejstev.

To je prva obširnejša publikacija o delu Združenih narodov v slovensčini. Tisti, ki jih zanima delo te svetovne organizacije, bodo v njej prav gotovo našli marsikakšen zanimiv podatek in odgovor.

Knjižico so prevzeli v prodajo založba Mladinska knjiga in občinski centri mladinskih klubov OZN.

Cena je 4,00 N-din.

Popravek

V oglaš (objavljenem v prejšnji številki PD), kjer JU-GOAGENT vabi na zimsko počitnice z luksuzno ladjo »Dalmacija« po Sredozemlju, je bila navedena napačna telefonska številka; pravilno se glasi: JUGOAGENT, Ljubljana, Titova 10, tel. 21-701 (Hotel Sion).

IKA

PRED NOVIMI PREDMETNIKI in učnimi načrti za strokovne šole

Pedagoški svet Slovenije, najvišji strokovni pedagoški organ republike, je v letošnjem letu opravil že dokaj zahtevno delo, ko je določil nov predmetnik in učni načrt za osnovno šolo. Zdej pa se namerava lotiti predmetnikov in učnih načrtov za šole druge stopnje, najprej za strokovne šole.

Na seji PS — bila je 15. nov. t. l., predsedoval ji je tov. Ludvik Gabrovšek — so se člani pogovarjali o nekaterih načelnih stališčih, po katerih naj bi sprejemali (oziroma »določali«, kot pravi zakon o pedagoškem svetu) predmetnike in učne načrte za strokovne šole. Zavedajoč se dejstva, da se zahteve glede strokovne izobrazbe kadrov za razvojem gospodarstva in družbenih služb razmeroma hitro spreminjajo in da se mora tem spremembam strokovno šolstvo kar najhitreje prilagajati, so bili člani PS enotnega mišljenja v tem, da stojijo pred zelo zapleteno problematiko. Sistem strokovnega šolstva je namreč po vsebini učnih programov izredno razčlenjen, da imamo samo pri strokovnoteoričnem pouku pri sedanjem stanju nad sto različnih izobraževalnih smeri, pri praktičnem pouku pa je teh smeri še mnogo več. Spričo tolikšne raznolikosti bo vsekakor zelo težavno doseči neko enotnost, vendar je to v osnovi potrebno, če hočemo zadostiti zahtevam resolucije o izobraževanju strokovnih kadrov (1.1960), ki med drugim izraža potrebo po močnejšem vplivu gospodarskih organizacij in družbenih služb na vse tiste ustanove, ki zanje pripravljajo kadre. Potrebo po funkcionalni povezavi z zahtevami gospodarstva in družbenih služb poudarjata tudi priporočila o nalogah na področju strokovnega izobraževanja v SRS (1961) in pa priporočila prosvetno-kulturnega ter gospodarskega zbora skupščine SRS (1964). Pri tem je prešla gospodarska zbornica posebne naloge, da ugotovi, kakšni profili kadrov so potrebni gospodarstvu. Glede splošnoizob-

raževalnega programa vsebujejo ta priporočila načelo, da mora obsegati taka znanja, ki učenca usposobijo kot delavca in kot občana, ki opravlja družbene zadeve, in mu hkrati omogočijo nadaljnje strokovno izpopolnjevanje.

Vzporedno z resolucijo in s omenjenimi priporočili je že teklo delo za nov, sodobnejši način usposabljanja strokovnih kadrov — predvsem na zahtevo, naj bo šolanje strokovnih kadrov bližje potrebam gospodarskih organizacij in družbenih služb. Ugotovljeno je bilo namreč, da zahtev ne bo mogoče uresničiti z dosedanjimi metodami dela na teh šolah. Zato je bil zavod za strokovno izobraževanje SRS že pred leti začel izdelovati profile in učne načrte ter teoretične osnove za izdelavo vseh tistih poklicev, ki naj bi jih izobraževali v strokovnih šolah). profilov in učnih načrtov. Pa ne samo to: zavodu za strokovno izobraževanje gre za sluzga, da se je teorija istočasno že tudi eksperimentalno preizkušala na številnih strokovnih šolah in dala določene rezultate, ki bodo zdaj pri izdelavi novih učnih načrtov za vse naše strokovne šole zelo dragoceni. Na osnovi teh izkušenj bo zavodu za šolstvo poverjena izdelava normativna gradiva za učne načrte.

Komisije, ki bodo ustanovljene za pripravo osnovnih elementov učnih načrtov za strokovne šole, se bodo srečale z nekaterimi problemi, ki jih bo potrebno predhodno razčistiti. Takšno vprašanje je na primer zvezni predlog za reformo drugostopenjskega izobraževanja. Zanimiva je ugotovitev, ki smo jo slišali na omenjeni seji pedagoškega sveta, da prilagoditev novih učnih načrtov za strokovne šole — takih, kot so predvideni — predlagani reformi, teh šol ne bo težavna, ker bodo leti vsebovali med drugim načelo enotnosti vsaj glede splošnoizobraževalnih predmetov, kar je značilnost tudi zveznega koncepta. S tem se bodo odpravile sedanje ne-utemeljene razlike v splošnoizob-

raževalnih programih istovrstnih šol, učna vsebina drugostopenjskega šolstva pa se bo v določeni meri približala zveznemu predlogu.

Pred sprejemanjem učnih načrtov in predmetnikov bo potrebno določiti tudi pojem splošnoizobraževalnega predmeta na posameznih vrstah strokovnih šol, pregledati in določiti bo potrebno tedensko obremenitev učencev, dogovoriti se, kaj smatramo sploh za osnovno učnih predmetov ipd.

Za predložitev je pripravljenih že kakih 40 načrtov strokovnih šol, tako da bo v prihodnjih mesecih delo zaštevilo z vsi intenzivnostjo — kar je pa tudi zahteva, ki se iz dneva v dan postavlja v večji resnosti glede na stanje v našem strokovnem šolstvu.

Novi učni načrti se bodo začeli postopoma uvajati v šole tako, da bodo šole uvedle te načrte prvo leto le v prvih razredih.

dh

Nova šola sredi vinskih goric

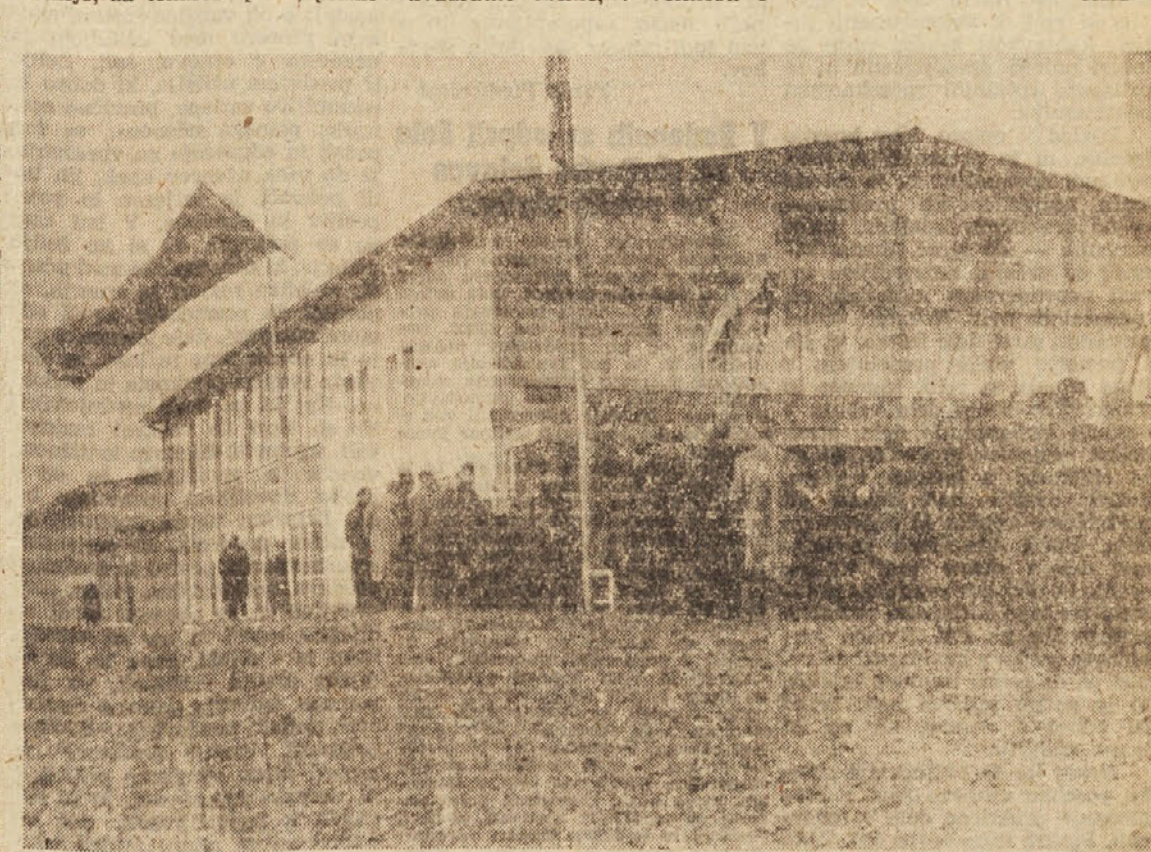
13. novembra so na Kapeli pri Radencih svečano odprli novo šolo, ki so jo začeli graditi lani septembra. Slovesnosti s kulturnim sporedom in govori so se poleg množice domačinov in okoličanov udeležili tudi član izvršnega sveta SRS Rudi Cačinovič, sekretar republiškega sveta za šolstvo Tomo Martelanc, republiški in zvezni poslanci in mnoge druge ugledne osebnosti.

Nova šola je paviljonskega tipa ter ima 10 matičnih učilnic ter več kabinetov, tako za fiziko in kemijo, za tehnični pouk, pionir-

ske sobo ter upravne prostore s konferenčno sobo in knjižnico. Tu so še prostori za pripravo in delitev hrane, šolska kuhinja, soba za zdravstvene preglede s čakalnico itd. V sklopu stavbe je tudi telovadnica z odrom, ki bo služila za sestanke in kulturne prireditve. Sanitarije so opremljene s kopalnicami in umivalnicami. Vsi prostori se centralno ogrevajo.

Prostori so zasnovani po programskih načrtih republiškega sekretariata. Tako so vse učilnice kvadratne oblike, v velikosti 8-

krat 8 m. Stavbo, ki se po načinu gradnje razlikuje od ostalih tipov šol, je zgradilo splošno gradbeno podjetje Pomurje, projektant pa je arhitekt inženir Jože Zupanc. Stala je 230 milijonov S-din. Kapelčani sami so poleg materiala prispevali 25 milijonov starih dinarjev ter opravili še 1850 prostovoljnih delovnih ur. Šola je dobila deloma tudi novo opremo. S poukom v novi šoli so že pričeli. To je prva nova šola v radgonski občini po osvoboditvi.

Po osvoboditvi prva nova šola v radgonski občini — na Kapeli, na dan otvoritve

Razpisna komisija nižje glasbene šole v Slovenski Bistrici

razpisuje delovno mesto

RAVNATELJA

na Nižji glasbeni šoli v Slovenski Bistrici

Pogoji: visokošolska izobrazba AG in 5-letna praksa; višješolska izobrazba z opravljenjo diplomom ter osemletno prakso; srednješolska izobrazba — SGŠ z opravljenim strokovnim izpitom in 10-letno prakso; organizacijske sposobnosti; javno kulturno udejstvovanje.

Ponudbe z življenjepisom in dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo najkasneje v 15 dneh od dneva objave v zaprti ovojnici z oznako »ZA RAZPISNO KOMISIJO« na naslov Glasbena šola Slovenska Bistrica, Trg A. Šarha 11.

Srednja stopnja:

6. decembra ob 8.55 (I. progr.)
7. decembra ob 14.05 (II. progr.)

ČRNE DOLINE

Zasavski revirji so eno najpomembnejših slovenskih industrijskih središč, prav gotovo vredno posebne obravnave v »pokrajinskem« ciklu, namenjenem poslušalcem na srednji stopnji.

Oddaja bo — kot že vse dosedanje iz tega cikla — zajela vse značilnosti treh zasavskih dolin: geografske, historične, socialne in ekonomske. Povzetek je razmeroma preprost prav zavoljo izrazite podobnosti med zagorsko, trboveljsko in hrastniško dolino. Vse tri so se zajedle v gorati svet pravokotno na skalni kanjon Save; izdolbli so jih v davni potoki, ki se izlivajo v največjo slovensko reko; vse tri doline so tik ob Savi tesno stisnjene, a se po nekaj sto metrih v notranjosti razširijo, podobne razprostrtemu jezerskemu dnu. V vseh treh dolinah so odkrili bogate zaklade rjavega premoga. Zasavski rudniki so bili — in ostajajo, če iz vzamemo Velenje — poglaviti slovenski premogovni bazen. Izkopani rovi, ki sledijo premogovim plastem in žilam, se raztezajo že na desetine kilometrov daleč. V zasavskih dolinah skorajda ni bilo družine brez rudarske tradicije; v vseh treh dolinah so rudniki prinašali prebivalcem za sluzek in kruh. V Zagorju, Trbovljah in Hrastniku je v desetletjih razvoja kapitalizma zraslo jedro slovenskega proletariata. Revirji niso dajali slovenski deželi zgolj virov pogonske in toplotne energije, pač pa tudi in predvsem vir progresivnih idej o življenju in družbeni revoluciji. V osrčju delavskega gibanja, ki je živelo in se razraščalo v Zasavju, pa je cvetelo vrhu vsega še bogato in raznoliko kulturno življenje — slovenska proletarska kultura v najboljšem pomenu besede. V Trbovljah, denimo, je doma slovenska proletarska poezija.

RADIJSKA IGRA ZA OTROKE

(vsako nedeljo ob 8.05)

11. 12. Niko Grafenauer: **PREPLAH V VIŠNJI GORI** (prva izvedba)
18. 12. James Krüss: **SRAJCA SREČNEGA ČLOVEKA** (ΛΩΠΛΑΟΥΟΔ)
25. 12. Aleksander Marodič: **KRIKEC IN PIKEC** (ponovitev)
31. 12. (popoldne) **VESELI TOBOGAN**, javna otroška oddaja
1. 1. Marjan Marinc: **MAČEK MUSTAFA** (prva izvedba)
2. 1. Anne Faber: **RIBIČ AB-DULAH** (prva izvedba)
8. 1. Aleksander Marodič: **JUNAKI MIHČEVE BRIGADE** (ponovitev)
15. 1. Milivoj Matošec: **PREČUDNI DR M** (ponovitev)
22. 1. Miroslav Košuta: **ZGODBA O VOJAKU** (prva izvedba)
29. 1. **VESELI TOBOGAN**, javna otroška oddaja

NIŽJA STOPNJA:

9. in 10. decembra: **KO VI SLADKO SPITE**
16. in 17. decembra: **POJTE Z NAMI**
23. in 24. decembra: **SNEŽNA KRALJICA**
6. in 7. januarja: **DVANAJST MESECEV**
13. in 14. januarja: **BELA ZIMA**
20. januarja: **DEČEK S PIŠČALKO**

V Trbovljah je cvetelo naše zborovsko petje — iz sive, nespodbudne rudarske vsakdanjosti sta rasla vera in upor.

Nemška zasedba je v zasavskih dolinah uveljavila strahovlado. Revolucijonari so rodne kraje zapustili in sodelovali v organizacijskih jedrih narodnoosvobodilnega boja. Večina prebivalstva je molče prenašala vojno gorje in zatrtost.

Povojno obdobje prinaša zasavskim krajem nov razmah. Razen rudnikov, dotlej domala edinih gospodarskih objektov, zrastejo novi industrijski velikani, med njimi v prvi vrsti trboveljska strojna tovarna. Hrastniška steklarna je iz glažute postala velik in pomemben člen v zasavskem gospodarstvu. Zrasla in modernizirala se je trboveljska cementarna. V dobršnem delu so obnovljeni rudniki in rudniške naprave.

Velikansko povečanje proizvodnih kapacitet pa je imelo — in ima tudi vnaprej — za posledico rast vseh treh zasavskih mest. To zdaj niso več siva, mrka rudarska naselja. Asfaltirali so ceste, zgradili svetle bloke in

Višja stopnja:

VOKALNA IN INSTRUMENTALNA GLASBA

V naših prejšnjih oddajah iz glasbenega cikla smo že globoko pogledali na skladateljevo delavnico. Ogledali smo si melodijska vzoredja in zaporedja, iz katerih teše skladbo. Opazovali smo sozvočja, ki z njimi spaja velike in male melodijske zamisli. Seveda si tudi zvočni material skladatelj izbira sam. Sedaj ga vodi nagnjenje, drugič je odločilno naročilo, tretjič pa glasbena vsebina, za katero se je bil odločil. Zato so nekatere skladbe pisane za en ali več človeških glasov, tja do pevskega zbora; druge skladbe pa so izdelane za glasbilo, instrument ali več instrumentov tja do velikega orkestra. Veliko število skladb pa je napisanih za glas in instrument, na primer opere, oratoriji in kantate, kjer sodelujejo zbori in orkestri v isti skladbi.

Bili so v davni časi, ko so se zelo preproste skladbe dale po istih napisanih notah peti ali igrati. Čim bolj pa se je razvijala tehnika petja in tehnika igranja na instrumente in čim bolj so se instrumenti sami razvili, tem manj je to možno. Prav zato se mora skladatelj vnaprej odločiti, za kakšne izvajalce bo napisal svoje delo. Kdor misli, da se dajo nekatere

SREDNJA STOPNJA:

6. in 7. decembra: **TRI ČRNE DOLINE**
13. in 14. decembra: **O RITMU**
20. in 21. decembra: **BOLEZNI NAŠI SOVRAŽNIKI**
27. in 28. decembra: **SPREHOD SKOZI MESTO**
3. in 4. januarja: **SRNJAK S SREBRNIM ROGOVJEM**
10. in 11. januarja: **KROPARSKI KOVAČI**
17. in 18. januarja: **IVAN CANKAR**

stolpnice, nove trgovine, banke, bolnišnice, šole, športne objekte in ne nazadnje — nove delavske domove, kjer neugasljivo živi tisti del slovenske kulture, ki raste iz predvojne progresivne proletarske tradicije.

Oddajo bomo spletili v razponu med »nekoč« in »danes«. Pokazala bo, kolikšni napredek je bil storjen

Nižja stopnja:

KO VI SLADKO SPITE

Ob sedmi večerni uri zaželimo otrokom sladko spanje in lahko noč in jih položimo spat. Zanje se dan konča.

Za nas, odrasle, se konča uro, dve ali tri kasneje. Za veliko večino.

Toda življenje teče dalje tudi v gluhih urah noči. Za mnoge se šele v temi prične njihov delovni dan.

Njih se želimo spomniti, o njih se pogovorimo v oddaji, katere naslov je pred vami.

6. decembra ob 14.05 (II. progr.)
8. decembra ob 8.55 (I. progr.)

VIŠJA STOPNJA:

6. in 8. decembra: **VOKALNA IN INSTRUMENTALNA GLASBA**
13. in 15. decembra: **LJUDJE IN MIKROBI**
20. in 22. decembra: **PISATELJ JUŠ KOZAK**
27. in 29. decembra: **STILIZACIJE IN FIGURACIJE MELODIJE**
3. in 5. januarja: **DOBER DAN**
10. in 12. januarja: **MLADENIČ Z LADJE BEAGLE**
17. in 19. januarja: **ČAR RITMA**

v tem zanimivem koščku slovenske zemlje in kaj vse je bilo treba storiti zanj — koliko žuljev, znoja, prelite krvi in neusahljivega zaupanja v življenje je bilo treba za dosedanje cilje; in kaj vse bodo morali Zasavci še storiti, če hočejo uresničiti cilje, ki si jih zastavljajo danes.

Avtor oddaje je Viktor Konjar.

9. decembra ob 14.05 (II. progr.)
10. decembra ob 8.55 (I. progr.)

Pravzaprav smo si jo zamislili precej preprosto. Gre za srečanje z ljudmi, ki opravljajo svoje delo ponoči, ker mora biti bodisi opravljeno zarana jutraj, ali pa ga ne kaže niti za hip, tudi ne v urah, namenjenih spanju, pustiti v nemar. Nekatere izmed njih bomo obiskali neposredno na delovnem mestu, da nam bodo sami pripovedovali o svojem delu — za nas, ki namenamo noči počitku, najbrž kar malce nenavadnem, drugih spet se bomo samo spomnili. Kakorkoli že — pogovorimo se o nočnem čuvaju, čigar naloga je, da budno pazi, denimo, na veliko skladišče lesa; kaj se ve, kdo vse tava v temi naokrog: tatovi, morebitni požigalci, sovražniki naše družbene skupnosti... Podobno delo opravlja stražar pred vojašnico... Pa miličnik? Dežurni miličnik popazi na nočni red in mir. Zaupamo mu, da bo pomiril nočne ptice, pijance in razgrajace, ki bi nas utegnili vznemirjati in nam kaliti počitek. Ne le on, tudi mi smo veseli, če mu ni treba intervenirati... Se precej bolj velja ta dobra želja za gasilca. Le kam bi prišli, ko bi se požari vrstili dan za dnem ali noč za nočjo. Toda gasilec je vselej pripravljen. Za vsak primer bo prebedel vso dolgo noč. Lahko se zgodi, da bomo njegovo pomoč vendarle potrebovali... Pogostejše kot gasilce srečujemo in potrebujemo sredi noči dežurnega zdravnika. Nenadna visoka temperatura, nezgoda, slabost — in že je zdravnik na poti; naj bo zvezdnata noč ali mrzel decembrski dež skozi meglo... Ponoči se življenje umiri, utiša, nikoli pa se ne ustavi. Težki tovarnjaki hropejo proti koprskemu in reškemu pristanišču ali pa od morja sem. Skozi temne doline vzdolž Save bobnijo vlaki. Sofer in vlakovodja ne smeta zatisniti očesa... A saj jih je še mnogo: delavke nočne izmene v tekstilni tovarni so pozabile, da je noč. Rudarjem petsto ali tisoč metrov pod površino je pravzaprav docela vse-

eno; zjutraj pridejo iz jame in morda jih pozdravi sonce... Huje je ženam in dekletom na ljubljanskih ulicah, ki morajo v popolni tihoti nočnega miru pometati ostanke in odpadke minulega dne. Tudi njihov kruh je prisluzen trdo... Se v tiskarno nas zanese pot, med stavce, ki nam bodo zjutraj zarana, ko se zbudimo, že lahko ponudili v branje najnovejši časopis...

In še niso vsi. Dekle na pošti sprejme nujno brzojavko tudi ob uri strahov. Šofer taksija nas popelje,

kadarkoli želimo in kamorkoli. Nočnim popotnikom postrežejo v postajni restavraciji vsako uro noči.

Se pomisliti si ne upamo, da bi se s prihodom globoke noči vse življenje ustavilo. Ljudje smo si organizirali tudi nočni čas tako, da se počutimo varne in da brez skrbi pričakamo jutro.

Nekateri se morajo pač žrtvovati za nas, za večino.

O njih, teh nekaterih, spregovorimo v tej oddaji. Povedo nam, kaj vse jim nalaga poklic.

Srednja stopnja:

20. decembra ob 8.55 (I. progr.)

21. decembra ob 14.05 (II. progr.)

BOLEZNI - NAŠI SOVRAZNIKI

Opozoril pred boleznimi in njihovimi klicami oziroma nosilci so otroci od rane mladosti obilno deležni, vendarle ni opozoril nikoli preveč, kajti kalj bolezenskega zla so vselej neumorno na delu.

O njih in o neumornem boju človeka proti sovražnim bolezenskim kalem pripoveduje pričujoča oddaja. Osrednjo vlogo pa ima pripovedovalec, katerega poročila posega v najstarejše čase in k najrazličnejšim narodom; razgrne njihove posebnosti in

običaje ter potegne rdečo nit razvoja. Človekov boj z velikim sovražnikom — z nosilci bolezni je nenehen in star, kolikor je star človeštvo samo. V posameznih obdobjih je bil človek močnejši, potem pa so spet prišla obdobja prevlade bolezni.

Pripovedovalčevo »poročilo« prekinjajo ilustrativni vložki in ga neposredno poživljajo, tako da je oddaja pripravljena kot panorama svetovne zgodovine zdravja in znane preventivne.

Višja stopnja:

20. decembra ob 14.05 (II. progr.)

22. decembra ob 8.55 (I. progr.)

PISATELJ JUŠ KOZAK

Ni še dolgo, kar je smrt iztrgala iz naše srede morda enega najpomembnejših, vsekakor pa enega najzanimivejših sodobnih pisateljev, Juša Kozaka. Njegovo ime je povezano s pisateljskim rodom, ki je nastopil okoli leta 1914, in je v dvajsetih letih pomenilo že uveljavljenega pripovednika, zadnje delo, na katerem Kozakovo ime lahko preberemo, pa je roman »Pavlihoa kronika« iz leta 1964.

Pisateljsko življenje Juša Kozaka je torej dolgo, plodno in raznoliko. Za njegovo umetniško ustvarjanje so morda najznačilnejša tista dela, v katerih povezuje svoja razmišljanja o življenju z osebnimi doživetji, z doživetji svoje mladosti in z iskanjem lepote in resnice, zato bo njegov portret osvetljen predvsem s te strani. Saj je prav s kratkimi proznimi teksti zaslovel tudi kot svojski oblikovalec podob iz svojega rodne mesta Ljubljane. Seveda pa bo, kolikor odmerjeni čas to dopušča, prikazano celotno Kozakovo delo. Ob tako pomembnih delih kot so »Šentpeter« (Ljubljanski Zvon 1924 do 1926; v knjigi 1931), podoba ljubljanskega predmestja na koncu prejšnjega stoletja, roman s tematiko iz fašistične okupacije »Lesena žlica« (1947 in 1952) in izpovedni ro-

man »Pavlihoa kronika«, bomo predstavili tudi njegovo mladinsko povest »Aleš« (1953), ki jo je sam podnaslovlil »portret otroka«.

Po svojih osnovnih značilnostih je Kozak zelo moderen pripovednik, za njegovo delo sta značilnejši razmišljanje in družbena kritika kakor pripoved sama. Prav to pa bo skušala pokazati, v mejah možnosti, naša oddaja.

Nižja stopnja:

23. decembra ob 14.05 (II. progr.)

24. decembra ob 8.55 (I. progr.)

SNEŽNA KRALJICA

Andersenova pravljica o snežni kraljici je preveč znana, da bi povzemali njeno vsebino. Zgodba o peklenskem zrcalu, ki je imelo to lastnost, da je vse dobro in lepo, kar se je v njem zrcalilo, skrčilo v nič a tisto, kar ni nič veljalo in je bilo grdo, je še bolj bodlo v oči in se šopirilo, pravzaprav ni namenjena otrokom, vsaj ne tistim najmanjšim, kakor so poslušalci radijske šole za nižjo stopnjo. Če pa smo se vzlic temu odločili za priredbo, je to zaradi odlične in napete zgodbe, ki ohrani svoj čar, četudi jo osiromašimo za ves podtekst, za vse tisto globlje, kar presega zmogljivost dojemanja otroka v prvih razredih osemletke.

Zgodba o srečnem otroštvu dveh siromašnih mestnih otrok, Kayja in Gerde, ki sta imela malo večji vrt kakor en sam cvetlični lonček in ki nista bila bratec in sestra, pa sta se imela rada, kakor če bi to bila, o njuni ločitvi in končni združitvi, ko odkrijemo, da sta že odrasla človeka, bo gotovo prevzela mlade poslu-

16. decembra ob 14.05 (II. progr.)

17. decembra ob 8.55 (I. progr.)

POJTE Z NAMI, OTROCI (DEDEK MRAZ)

K številnim poznanim, že kar prepetim pesmim o dedku Mrazu pridajamo novo, svežo. K besedilu nimamo posebnih pripomb razen te, ki jo vselej znova ponavljamo: pri petju bodi izgovorjava besedila razločna, jasna, saj tako pridobimo tudi na melodiji. Ta je, kakor vidite, iz spodnjega notnega zapisa preprosta in bo šla zaradi pevnosti brez posebnih težav hitro v uho. Ker je uglasbena kitico, to je vsaka kitica ima isto melodijo, pazimo, da ne zaidemo v enoličnost. Prvo kitico pojemo počasi, pripovedovaje, s čustvom, iz katerega diha pričakovanje. Druga kitica je bolj vedra, zato v tempu bolj hitra, bolj živahna. Tretja kitica je vsebinsko najbolj pomembna, zato ji dajmo primeren izraz tudi v podajanju. Mirno, lahkotno, prosoje zapeta melodija, bo nakazala vsebino in nam predstavila pesmico tako, kot si jo je skladatelj zamislil.

Pesmico pa lahko popestrimo tudi s tem, da uporabimo solista, ki bo zapel drugo in tretjo kitico, zadnjo

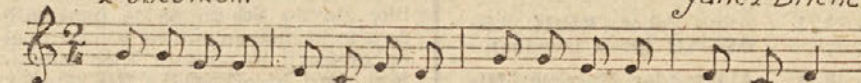
pa potem zapoje še ves zbor. Z novo pesmico vam želimo veliko uspeha, veselja in prijetno praznovanje dedka Mraza.

DEDEK MRAZ

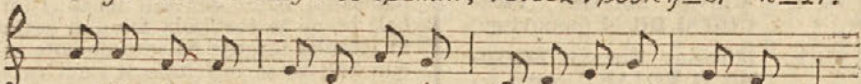
(Janez Bilenc)

Z občutkom

Janez Bilenc

1. Stari dedek z belo brado, stari dedek dober mož.
2. Tinčku-konja, ja ni pončko, lončku žo-go, Mi-hu vlak.
3. Jurčka naše-ga se spomni; revček v postelji-le-ži.

1. vsi te ča-ka-mo ve-se-lo, da pri-ne-seš zvr-han roš.
2. Janezku tro-bento zla-lo, da bo trobil kot vo-jak.
3. Zdravja, dedek mu pri-ne-si, da bo srečen on in mi.

Srednja stopnja:

O RITMU

Kadar govorimo o ritmu, največkrat mislimo le na tisti ritem, ki ga zaznavamo v glasbi in le malokrat pomislimo, da je ritem pravzaprav vse, kar se giblje v nas samih in izven nas. Rojstvo in smrt, bitje srca, hoja, menjava dneva in noči, menjava letnih časov itd., vse to je ritem, je življenje. Ni življenja brez ritma, kakor tudi ni ritma brez življenja. In ker je tudi glasba del življenja, je ritem nje bistvena prvina. Da, celo bolj močna, bolj važna in značilna prvina, kot npr. melodija. Ritem v glasbi lahko nastopa samostojno, brez melodije (npr. izvajanje različnih ritmičnih obrazcev črnškega bobnarja), melodija nikdar ne more živeti brez ritma.

Kakor življenje, je tudi ritem podvržen zakonitostim razvoja. Pred tisoči leti ni bil takšen, kot ga poznamo in občutimo danes. Bil je bolj svoboden, ne tako utesnjen, uklenjen, ni bil porazdeljen na enake časovne enote. Bil je izraz človeka, ki ni poznal tako natančnih merskih enot, ki jih je današnje življenje polno na vsakem koraku. Ker je šel razvoj življenja postopoma svojo pot, današnji človek te uklenjenosti ne občuti tako močno, kot bi jo občutil npr. član primitivnega afriškega plemena, če bi ga iz širnih pragozdov kar naenkrat posadili k nam. Ta primitiven človek meri čas po soncu, dolžino na korake, težo na posode, to je z merili, ki le približno ustrezajo natančnosti. Zato se prav tako svobodno izživlja v glasbi. Takšen je tudi njegov glasbeni ritem. Pri tem ugotavljamo, da je ritem na tej razvojni stopnji veliko bolj važna in veliko bolj pomembna prvina kakor melodija.

Človekova želja po redu, po urejenosti, po natančnosti, je v tisoč in več letnem razvoju iznašla oblike, ki ne dovolijo več takšne svobode v načinu življenja. (Redna prehrana, spanje, enakomerna porazdelitev dnevnih opravkov, natančne merske enote, vožni redi itd.). Ta red opazimo tudi v razvoju glasbe. Iz razkošnega, neurejenega prvinske občutenega, svobodnega ritma, postopoma zaidemo v enakomerno menjava in ponavljanje ritmičnih obrazcev, ki pa jih večkrat in vse preradi zamenjamo s taktom.

Ritem nam nakazuje značaj skladbe. Tako pravimo, da ima npr. uspravanka počasen, umirjen ritem, korčanka ali polka pa živahen ritem.

To kar smo povedali o ritmu, naj bi bil dovolj velik okvir za našo oddajo, o kateri bomo skušali prikazati, kje in kako je ritem prisoten v našem življenju. Najti pravšno obliko za vsebinsko zahtevno nalogo, kot je predstavitev ritma, ni lahko, posebej, če zato nimamo na voljo dovolj časa. Pri snovanju oddaje smo izhajali iz povsem praktične zasnove in skušali prikazati nekaj vsakdanjih primerov v kakršnih je ritem še posebno hitro in lahko zaznaven.

šalce. Morda ne bodo razumeli, kaj je bilo s peklenščkovim zrcalom, kako ali čemu da se je zrcalo razbilo in kakšna resnica se v tem skriva. Posebno še, ker je zrcalo v priredbi omenjeno zaradi časovne stiske samo mimogrede. Zato jih velja na to še posebej opozoriti. O tem, kako se je zrcalo razletelo, piše Andersen:

»Nekaj koščkov je bilo komaj tako velikih kakor peščeno zrnce in ta so letela vse naokoli po svetu in komur je takole zrnce priletelo v oko, je v njem obitalo. In potem so videli ljudje vse narobe ali pa so imeli oči samo za tisto, kar je slabega pri neki stvari. Zakaj vsaka še tako majhna črepanja zrcala je obdržala iste moči, ki jih je imelo celo zrcalo. Nekaj ljudi je dobilo črepanjo zrcala celo v srce, potem pa je bilo to kar grozno. Srce je postalo podobno kepi ledu. Nekatere črepanje so bile tako velike, da so jih uporabljali za okenske šipe, toda gledati skozi te šipe svoje prijatelje ni bilo dobro. Drugi koščki so prišli v naočnike in

tedaj, če so ljudje te naočnike natakili na nos, je bilo kar hudo videti prav in biti pravičen.«

Ne glede na to, kako in koliko otroci ta uvod z zrcalom razumejo, ostane še zmerom zgodba o Gerdinem iskanju malega Kayja, ki sta mu taka drobca zrcala priletela v oči in srce. Odpeljala ga je s seboj snežna kraljica v svoj grad na daljnem in mrzlem severu in za njim je izginila vsaka sled. Toda Gerda hodi iz kraja v kraj, in doživeti sledi doživeti, sami napeti prizori, dokler Gerda ne pride v ledeni grad, najde Kayja in s svojimi vročimi, iz ljubezni porojenimi solzami stopi ledeno kepo in zrcalno zrnce v njegovem srcu, da tudi njega oblijejo solze spričo dokaza tolikšne ljubezni in te solze mu potem izčistijo še oko.

Priredba pravljice »Snežna kraljica« bo na sporedu kot zadnja redna oddaja radijske šole za nižjo stopnjo v koledarskem letu 1966 in sodi torej že v praznično vzdušje pričakovanja dedka Mraza.

27. decembra ob 8.55 (I. progr.)

28. decembra ob 14.05 (II. progr.)

Srednja stopnja:

SPREHOD SKOZI MESTO

Sprehod skozi mesto, pa naj bo to samo sprehod za razvedrilo ali za oddih, ali pa sprehod, ki je povezan z najrazličnejšimi opravki (nakupovanjem, čakanjem strica, v tej ali oni ulici, pot k zobozdravniku, pot v šolo itd.) — je velikokrat za mladega človeka izpit iz plemenitosti, izpit iz ljubezni, izpit iz poželjivosti, iz previdnosti itd.

Ko odhaja otrok od doma v mestni vrvež, smo navadno v skrbah zaradi nevarnosti v prometu, ki je vedno večji. Ta naša skrb je naravna in potrebna, vendar je poleg nevarnosti pred nesrečami še veliko drugih momentov, momentov, ki smo jih pravkar našli, ob katerih se mora naš otrok znajti in se odzvati, dobro ali slabo. Nepričakovana situacija v mestnem vrvežu nam pokaže, ali je otrok dobro ali slabo vzgojen in še več, ali je kaj plemenitosti v njem, ali vidi zadrego sočloveka in mu želi in zna pomagati, je pripravljen sprejeti breme stare mamice in ga namesto nje prenesti do druge ulice, je pripravljen odstopiti sedež v avtobusu materi z otrokom v naročju, je pripravljen potpeti in spustiti k zdravniku svojega vrstnika, ki ga zelo boli zob, pa čeprav bi lahko prišel že sam na vrsto? Je pripravljen pomagati prvošolčku na ulici, ki so

se mu stresli zvezki iz torbice in je nevarnost, da mu jih mimoidoči pohodijo, ker je revček preneroden?

In končno, je pripravljen naš veliki fant peljati svojo mlajšo sestro v deseto ulico skozi središče mesta k teti? Bo hotel paziti vso pot nanjo in ji bo znal to kar dovolj težko pot tudi olepšati s svojo dobro voljo, s svojimi izkušnjami in prijazno pomočjo?

Takšen približno bo v naši oddaji sprehod skozi mesto. Srečali bomo veliko velikih in majhnih ljudi, dobrovoljnih in manj dobrovoljnih, plemenitih, pristranih pa tudi nevljudnih.

Namen oddaje je, da bi premislili, kakšni smo.

Avtorica oddaje je Joža Zagorc.

Višja stopnja:

3. januarja ob 8.55 (I. progr.)

4. januarja ob 14.05 (II. progr.)

Srednja stopnja:

SRNJAK S SREBRNIM ROGOVJEM

»Srnjak s srebrnim rogovjem« je mladinska radijska igra hrvaškega pisatelja Miljenka Mažurja. V spored radijske šole za srednjo stopnjo smo jo vključili zaradi njene preproste in nevsiljivo poučne vsebine, pa tudi zato, da ne bi novega leta začeli preveč mrko in učeno. Vendar pa smo uro namenili razvedrilo, kakršnega pač lahko predstavlja za razred poslušanje radijske igrice, samo na videz, zakaj poanta zgodbe je taka, da bo nedvomno prisilila otroka k razmišljanju in opredelitvi.

Vsebinska je, kot smo že rekli, zelo preprosta. V nekem gozdu daleč neke v času in prostoru živi lovec z bolnim sinom. V tistem gozdu živijo tudi srnjaki s srebrnim rogovjem, pravzaprav od vseh, kar jih je bilo, je ostal živ samo še eden. Vse druge

so lovci že pobili prav zaradi dragocene trofeje. Ta edini srnjak s srebrnim rogovjem pa je nekega dne šel mimo lovčeve kočice in bolni sin ga je videl in si nenadoma strašno zaželel, da bi mu oče za rojstni dan poklonil njegovo rogovje, saj ni še nikoli imel tako imenitne igračke. Ne ve še, kaj ta njegova strastna želja pomeni za srnjaka pa tudi za njegovega očeta, ki je odličen in pošten lovec dobrega srca. Igra usode plete svoj voz (in pisatelj svojo zgodbo), dokler lovčev sin ne spozna strašne resnice, da ne more dobiti rogovja, ne da bi bil hkrati srnjak ob življenje.

Tedaj pa je morda že prepozno. Morda, ker igra se tu konča in nima pravega konca. Pisatelj prepusti otrokom, da zgodbo zaključijo vsak po svoje, kakor jim velewa srce.

Nižja stopnja:

To je prva oddaja, ob kateri se srečamo z mladimi poslušalci v letu 1967. Zato se nam je zdelo primerno, da jim enkrat, za spremembo, damo globalno podobo obdobja, ki mu pravimo leto, da jim nanizamo to, kar je za vsak mesec najznačilnejše bodisi v naravi, bodisi v človekovi dejavnosti, v navadah in običajih, v doživljanju otrok in podobno. Da pa to ne bi bilo zgolj realno, suho naštevanje, marveč barvita, živahna podoba, ki bo otroka pritegnila in ga tudi čustveno zajela, je narisala mladim šolarjem podobo dvanaestih mesecev Ela Peroci.

Takole začenja: »Staro leto je minilo... A če ne bi slovesa od starega leta praznovali z veseljem... in če nas ne bi obiskal dedek Mraz, bi tega niti ne opazili. Včeraj, na starega leta dan, je bila zima pri nas in danes, na novo leto, jo še vedno imamo. Včeraj sem si moral zakuriti v peči in danes sem si moral, da bom lahko sedel na toplem in bral knjige. Če pogledam skozi okno, je vse zasneženo, kakor je bilo včeraj. In Marjanca mi bo, kakor včeraj, ko je bilo še staro leto, potrkala po šipi na oknu in prav tako kot včeraj bo pokrita s toplo ruto. No? Staro leto ali novo leto — ali ni to vseeno?«

In potem res pridrobi Marjanca, voščil stricu srečno novo leto in vsa je razburjena nad tem, da je vse novo — kapa, rokavice in šal — in sneg. — »Tudi sneg?« — »Vse je novo, saj se je začelo vendar novo leto!« — »Kakor lani: začeli bomo z januarjem in končali z decembrom, tako je bilo in bo tako.« — »Ampak letnica je nova, za eno višja in pred nami je čisto nov januar. Prosim te, striček, pomeniva se o januarju, februarju...« in pri priči je razgrnilo dekletce pred stricem vse mesece, vse leto. Posadil jo je k sebi, ji natočil čaja — pa sta začela...

3. januarja ob 14.05 (II. progr.)

5. januarja ob 8.55 (I. progr.)

DOBER DAN

brim željam, ki si jih bomo izrekli tiste dni in tisti dan.

Pravijo, da bo srečen vse leto, kdor sreča mladeniča na Novega leta dan, ko stopi iz hiše v zimsko jutro. A kdo bi mogel vedeti vnaprej, koga bo prvega srečal in — kakšno bo leto? Sreča ponavadi ni odvisna od naključij. Vse kaj drugega je potrebno zanj in za optimističen start v veliki prazni prostor tristoletinšestdesetih dni, ki so pred nami po silvestrski noči.

Voščimo si dober dan in si, poštešno in brez zlih misli, pogledamo v oči. Spomnimo se veselih dogodivščin minulega leta, domislimo se česa novega — vse še v znamenju novoletne prežarnosti in vzdušja vedrega pričakovanja, ki naj bi nas spremljala ne le prve dni, ampak kar tja do kraja.

V oddajo natresemo šal in domislic, kakršnih med slavi ob praznovanju Novega leta ne bo manjkalo. Povemo si nekaj resnic o sebi in o življenju okrog nas in se — vsaj malce, ne pregloboko — zamislimo nad njimi.

Sicer pa — oddaja je šele v delu. Zaželite nam srečno roko, mi pa vam želimo že vnaprej »Veselo v novo leto« in »Dober dan« — 3. januarja ob naši oddaji.

6. januarja ob 14.05 (II. progr.)

7. januarja ob 8.55 (I. progr.)

DVANAEST MESECEV

Pri januarju sta se spomnila mraza in zimskih vetrov, skrbi za živali — ptice in divjad, snega kot tople odeje, otroškega zimskega veselja in še polletnega spričevala. Februar nas bo razveselil s pustom in kolonami ter nam prinesel že morda kak topel sončni dan, saj pojdemo počasi pomladi naproti. Marec nas spomni na zvončke, ki jih poklonimo mami ob dnevu žena, dnevi bodo vse daljši in noči vse krajše, zimski zaspanci se bodo budili, ptice selivke se bodo vračale — odkod vse bodo prišle! April nam za začetek natrese prvoaprilske potegavščine in sploh je muhast mesec, ko sije sonce in dežuje hkrati, delo se začne na polju in paša in Jurjevo pride, ko bosta Marjanca in Janez okrasila domači dimki robove z vencji; ozimna bo že precej visoka. Maj je mesec cvetja, polnih gnezd, petja in praznikov. Junij... julij...

Tako sta slikala Marjanca in striček mesec za mesecem in naslikala podobo leta ter obnovila večno stari in hkrati večno mladi krogotok življenja v naravi in človeka v njej.

Oddaja je lahkotna, preprosta in ji bodo poslušalci zlahka sledili, namenjena je seveda predvsem prvim in drugim razredom.

Srednja stopnja:

10. januarja ob 8.55 (I. progr.)

11. januarja ob 14.05 (II. progr.)

KROPARSKI KOVAČI

Veliko bolj poznamo kroparske izdelke umetnega kovaštva, kakor pa mestece samo; veliko več vemo o njeni preteklosti, kakor pa poznamo in spoznavamo njeno sedanost. Tisto sedanost, ki brani prebivalcem tega majhnega kraja med pobočji Jelovice, da bi odšli kam v svet, pustili svojo samoto, svoje spomine in si kje drugje našli prostor pod soncem.

Kljub novim mostovom in kljub dobrim asfaltiranim cestam, je Kropa še vedno oddaljena, še vedno samotna, proč od glavnih poti, po katerih tečejo kolone tisočih avtomobilov. Kropa je skrita v svojem kotu, utrip življenja je tam nekoliko drugačen kakor »v svetu«; bolj počasen, bolj nezaupljiv in bolj trd je korak tega kraja.

In sledimo Kropi v tista leta, na katera je vsakdo njen najbolj ponosen. V čase, ko so bila danes večja in slavnostna mesta ne le manjša, temveč tudi manj pomembna. Takrat so najbolj važne trgovske poti vodile čez neke v samo Kropo pa vsaj skozi njo.

Bil je čas, ko je bilo železo cenjeno, in ko so Kroparji železo poznali, vse njegove lastnosti, vseh njegovih tisočero obrazov in uporabnosti. Visoko v hribih, nad strminami Jelovice, so v globokih jamah sredi globokih host kopali bobovec in ga na saneh vlačili v dolino, kjer so ga topili in kovali.

Od jutra do mraka, prepogosto pa še naprej in naprej je donelo kladivo v ozki, zaprti in globoki dolini. Bila je to pesem in trpljenje hkrati. Trdo delo je rodilo trde ljudi, a zadovoljne in odločne. Taki so Kroparji še danes, le da železa ni več in je tista pesem kladiv res le še pesem, spomin nanjo. V spomin pa človek vedno sprejme predvsem tisto, kar je bilo dobro in zavrže navadno tisto,

kar je bilo žalostno, zato se Kropa spominja svojih kladivarskih časov s tiste vesele, ponosne strani.

Danes ima Kropa tovarno. Veliko in moderno opremljeno. Namesto kladiv in žabljev, meljejo stroji vijake; namesto tovornih poti po strminah, otovorjenih konjičev ter pijalnih gonjačev pa pravi izvoz po vsem svetu.

Ostale je še spomin na staro Kropo v njeni umetniški zadrugi in v delu nekaterih njenih samostojnih kovačev. Stare kroparske kovane lepote so spet prišle na plan in želijo

jih doma in po svetu. Fantje in možje komaj zmorejo vsa naročila.

In na koncu Kropa kot kraj, ki privlači ljudi zaradi svoje lepote sredi prelepe narave, zaradi svojih starih hiš in prijetnih pročelij, zaradi davne slave in pravljic. Kropa ima lep in zanimiv muzej, nima pa hotela, kjer bi si popotnik odpočil. Ima veliko tovarno, nima pa gostilne, kjer bi se dobro nahranili tisti, ki so jo prišli občudovat. Kropa se še ni zavedla, kaj pomeni beseda tujski promet in še ne verjame, da se lahko na njegovem nakovalu tudi kuje — denar.

10. januarja ob 14.05 (II. progr.)

12. januarja ob 8.55 (I. progr.)

Višja stopnja:

MLADENIČ Z LADJE BEAGLE

Za oddajo o Charlesu Darwinu, utemeljitelju modernega pojmovanja žive narave, smo izbrali gornji naslov, ker je bilo za Darwina prav potovanje z ladjo Beagle usodno. To je jasno razvidno iz njegove, tudi v slovenščino prevedene knjige »Popotovanje z ladjo Beagle«, katera je bila, poleg druge Darwinove knjige »O nastanku vrst z naravnim izborom«, tudi osnova za našo oddajo.

Oddaja nas najprej seznani z Darwinovo mladostjo, z njegovo zbiteljsko strastjo in predvsem z njegovim zanimanjem za naravo. Potem pa nam kaže njegovo pot do znanosti, ki je bila vse prej ko ravna. Od

medicinske je prešel k teologiji, a ga je slednjič premamilo zanimanje za naravo. Ko je končal študij, se je že odločil. Do konca pa se je tehnika prevesila na stran biologije, ko mu je njegov akademski učitelj preskrbel mesto naravoslovca na ladji Beagle. Na poti je spoznaval nove in nove oblike življenja, zbiral primerke, jih primerjal in razmišljal o vzrokih podobnosti in razliknosti. Iz teh premišljevanj so se rodili zaključki, ki jih je potem tehtal in izpopolnjeval dvajset let. Ko je potem delo izšlo, je v trenutku spremenilo znanstveni pogled na svet, avtorju pa je prineslo mesto med nesmrtniki.

13. januarja ob 14.05 (II. progr.)

14. januarja ob 8.55 (I. progr.)

Nižja stopnja:

BELA ZIMA

V letošnji program smo vključili v zvezi s prirodopisnim poukom med drugim tri oddaje, tri tipične podobe posameznih letnih obdobj, ki naj rabijo bodisi kot ilustracija k razrednim razgovorom bodisi kot povzetek le-teh. Prva teh oddaj je bila Zlata jesen, druga je pa današnja. Tudi s to želimo, kakor sploh z oddajami s prirodopisnega področja, spodbuditi otroka k opazovanju, k raziskovanju, ga opozoriti na lepote narave, tokrat tudi na pomen zimskega športa za zdravje in rekreacijo.

»Če bi vas kdo vprašal, kateri letni čas vam je najbolj všeč: zima, pomlad, poletje ali jesen — to bi premišljevali! Nazadnje pa bi ugo-

vili: vsi letni časi so lepi. Treba je le živeti z njimi in doživljati vse lepo, kar nam prinašajo — tako pravi avtor oddaje uvodoma, potem pa predstavi poslušalcem razred, ki se že tam mrkega poznojesenskega dne pogovarja o snegu in si želi zimskega veselja, hkrati pa zve od uč-

Višja stopnja:

ČAR RITMA

»Čar ritma« je šesta oddaja iz glasbenega cikla radijske šole za višjo stopnjo in hkrati njegov logični

završek, da bo šola organizirala skupne zimske počitnice.

Na neki podeželski šoli, ki jo »najamejo«, se imajo šolarji res imenitno. Na dnevnem redu je smučanje, drsanje, sankanje, še kepanje zna učitelj organizirati tako, da ni divjaško, da je urejeno in smotno. Z otroci — domačini navežejo prijateljske stike. Skupaj z njimi skrbijo za ptice, skupaj prirejajo izlete in izvedo tako marsikaj novega. Na takem izletu se pomenijo z drvarji, ki sekajo namenoma pozimi, ko drevje ne soči in ko je spravilo debel po snegu lažje. Spet drugi gredo tisti, ki so dobri smučarji, z lovci do krmišč, da pomorejo divjadi; v debeljem snegu ne more do hrane, zato krmišča očistijo, odkopljejo stoge sena, ki so jih bili lovci že jeseni nanosili za zimo, pod kozolce in zasnežene smreke namečejo korenja in zrnja. Tudi ribnik očistijo in razbi-jejo del ledu, da bi prišle tudi race v plitvinah do hrane. Mimo tega pomagajo v vasi pluziti ceste in narediti gazi in sploh poprimejo povsod, kjer lahko. Tako so ti mestni otroci spoznali in doživeli zimo po njenih prijetnih in neprijetnih plati in se vrnili po počitnicah v šolo bogatejši za marsikatero spoznanje.

Nižja stopnja:

DEČEK S PIŠČALKO

»Deček s piščalko« je radijska igrice, edina, ki jo je doslej za radio napisal France Bevk, pisatelj, ki je dal slovenski mladini pravo bogstvo lepega branja. In prav to igrice smo si sposodili iz arhiva Mladinske radijske igre, da z njo zaključimo prvo polletje — za oddih, za prijetno poslušanje pa še za premislek hkrati. Jurko, vesel fant in dobrega srca, je bil pastirček pri hudem gospodarju in ni se mu godilo dobro. Tri leta je služil in tri krajcarje prislužil — pa še to mu je gospodar z jezo dal in ga pognal po svetu. Na poti v svet sreča Jurko prosjaka, podari mu vse tri krajcarje, za to svojo dobrosrč-

17. januarja ob 14.05 (II. progr.)

19. januarja ob 8.55 (I. progr.)

Srednja stopnja:

17. januarja ob 8.55 (I. progr.)

18. januarja ob 14.05 (II. progr.)

IVAN CANKAR

Vsako šolsko leto znova skušamo približati šolarjem naše velike može in je to tem težje, čim večje je njihovo delo.

Na sporedu imamo oddajo o Ivanu Cankarju. Neža Maurerjeva je izbrala iz Cankarjevih del odlomke, ki jih je najlažje povezala v nekakšno celoto. V teh odlomkih so njegova otroška leta, njegov odnos do so- ljudi in do sveta in predvsem njegova ljubezen do matere.

Odlomki so vzeti iz naslednjih Cankarjevih del:

1. »Jaz bratje, pa vem za domovino«, str. 6;
2. »Jaz bratje, pa vem za domovino«, str. 29;
3. Zbrana dela VIII., str. 155;
4. Zbrana dela X., str. 408;
5. »Jaz bratje, pa vem za domovino«, str. 216;
6. Zbrana dela VIII., str. 311.

Želimo, da bi bila naša oddaja lepa dopolnitev vašega šolskega programa pouka slovenščine.

20. januarja ob 14.05 (II. progr.)

nost pa dobi dragocen dar — čarobno piščalko: zapiskaš nanjo in se ti izpolni vsaka želja, če le pride iz dobrega, čistega srca.

Jurko gre in pomaga revežem v nesreči. Pride tudi do mogočnega gradu, kjer vlada hudobni Babaj. Njegovi podložniki, ki žive v bajtah pod grajskim zidom, so tolkli silno revščino. Med te gre Jurko in jim s svojo piščalko izpolni, kar si žele. Toda v ljudeh se zbudi zdaj pogoltnost in nevoščljivost. Vsevpri- kričijo in se obmetavajo z očitki. Človeški hudobiji Jurko in njegova piščalka nista kos. Hrup je vse hujši in nazadnje seže še do mogočnega Babaja. Ko ta zve, za kaj gre, ukaže privedi piščalkarja predse. Zahteva, da izpolni tudi njemu, kar si želi. A Jurko tega ne mara in molči. Babaj mu grozi z vsemi najhujšimi kaznimi, nazadnje ga vrže v ječo. Na srečo ohrani Jurko piščalko, ker si Babaj z njo pač ni vedel kaj početi. In piščalka vrne fantu svobodo.

Jurko sreča spet prosjaka. Ta hoče vedeti, kako je izkoristil njegov dar — ali je osrečil ljudi. »Nekaterim sem pomagal,« odvrne Jurko, »a ne vsem, zakaj ljudje so hudobni. Vem,« pravi stari, »in sreče ne more biti, dokler si ljudje ne bodo dobri med seboj. Zatorej mi vrni piščalko, naj počaka lepših dni.«

Taka je na kratko vsebina oddaje in upamo, da bodo mali poslušalci našega darila ob polletju veseli.

IZŠEL JE

Priročnik za prosvetne delavce

ZA ŠOLSKO LETO 1966/67

nujno potrebni spremljevalec slehernega učitelja, profesorja in vzgojitelja skozi vse leto

Cena 18 N-din (1800 S-din)

Zahtevajte ga v vseh knjigarnah, lahko ga pa naročite tudi na naslov

CANKARJEVA ZALOŽBA
LJUBLJANA
Kopitarjeva ulica 2/II

Zivilska šola Maribor, Vodovodna 28,
razpisuje prosto delovno mesto

DIPLOMIRANEGA SLAVISTA

Pogoji: diploma na univerzi ali diploma na višji pedagoški šoli, osebni dohodek po pravilniku, nastop službe takoj.

Stanovanja ni!

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta!

Komisija za sprejem delavcev
na Živilski šoli Maribor

IZ GRAFIČNE MAPE »AVTOPORTRETI« — PIONIRSKI DOM

Tu reproducirani linorez je napravila dvajsetletna INJA JUGOVEC. Najprej si je označila na papirju format svojega linoleja, nato pa je v ta format vkomponirala po opazovanju pred zrcalom svoj portret. Napravila je samo črtno risbo, ki jo je potem z modrim kopirnim papirjem prenesla na linolej. Črte je nato izrezovala delno z ozkim žlebičastim čelnom, ki ima v profilu obliko črke V, delno pa s širšim s profilom črke U. Po končanem rezanju je linolej navaljala s tiskarsko barvo, položila nanj mehak papir in drgnila po tem s hrbtom glavnika. Na dobljenem odtisu so izrezana mesta ostala bela, neobdelana pa so črna.

Podoba te glave je lepa predvsem zaradi svežega in dinamičnega ritma, ki mu daje primeren kontrast in dopolnitev enakomerni ritem vzorčastega ozadja. Posebno smiselno so upodobljeni lasje, ki jih je deklica rezala v naravni smeri, kot bi se česala z glavnikom. Zelo živa so tudi usta z značilno strukturo ustnic.

Najnovejša številka »Pedagogije«, revije, ki jo izdaja Zveza pedagogičnih društev Jugoslavije, je po vsebini tako bogata s tehničnimi in aktualnimi prispevki, da nam v kratkem sestavku ni mogoče več kot samo omeniti nekatere, ki se nam zde vredni še posebne pozornosti.

Na uvodnem mestu okrog 230 strani obsegačočega zvezka je objavljen prispevek Stevana Beždanova: Socialno-ekonomska pogojenost cenitih ugovorov k spremembam v sistemu izobraževanja na drugi stopnji. (V prejšnji, 2. številki, »Pedagogije« je bil na tem uvodnem mestu objavljen referat dr. Milice Bergantove, ki ga je imela na ljubljanskem posvetu o tej problematiki, poleg tega referata pa še polemičen prispevek nanj izpod peresa dr. Dragutina Frankovića). Razprava St. Beždanova se omejuje na nekatere aspekte znanstveno-tehnične kulture, ki je po njegovem mnenju »po svojem značaju globoko humanistična«. Cilji našega družbeno-ekonomskega razvoja niso v nasprotju s smotom in razvojem mladega človeka, trdi pisec. Novi sistem izobraževanja na drugi stopnji pa je tudi v skladu z zakonitimi tendencami znanstveno-tehniškega napredka.

Dalje so v tej številki »Pedagogije« objavljeni referati in koreferati z opatijskega posvetovanja o racionalizaciji pouka. (Posvetovanje je bilo od 25. do 27. aprila t. l.) Med številnimi tehničnimi ugotovitvami na to temo naj omenimo le 2. poglavje referata P. D. Mandića (iz Sarajeva) o posledicah slabega dela vzgojno-izobraževalnih zavodov. Pisec naveda da je v SR Hrvatski npr. v gimnazijah v prvi polovici preteklega šolskega leta izdelalo razred 57,4 %

Knjiga o poklicnem usmerjanju osnov- nošolske mladine

Pred več kot sto leti je W. v. Humboldt zapisal: »Človeško srce se najbolj razveseli, ko najde pravi poklic.« Doseči to, je iskrena želja vsakega (mladega) človeka, ki neredko samega sebe tj. svoje psihofizične zmogljivosti in resnična nagnjenja ter dejanske možnosti za vključitev v adekvatno delo vse premalo pozna, da bi v lastni moči lahko zadel pravo in postal srečen in koristen član človeške družbe.

Knjige, ki bi kompleksno obravnavale problem poklicnega usmerjanja otrok osnovne šole, doslej še nismo imeli. Zdaj nam jo je — kot rezultat kolektivnega truda strokovnjakov — pripravil Jugoslovanski zavod za proučevanje šolskih in prosvetnih vprašanj, izdala pa založba »Grafos« v Beogradu.

»Profesionalna orientacija u osnovnoj školi — Priručnik za nastavnike« — tak je naslov, je knjiga, v kateri bo učitelj našel dovolj gradiva za razgovore in usmerjanje tistega dela zaupane mu mladine, ki že končuje obvezno osemletno šolanje in razmišlja o svoji nadaljnji življenjski poti — o svojem bodočem poklicu. Knjiga stane 12 N-din; tiskana je v latinici, pogrešamo pa ustreznih ilustracij, shem in grafikov, ki običajno sodijo v takšne priručnike. VIATOR

ZANIMIVA VSEBINA »PEDAGOGIJE« 3—4

dijakov s slabimi ocenami, povprečna ocena vseh dijakov v tem času pa je bila 1,96. To je — po pisčevem mnenju — posledica zanemarjenega in ne dovolj učinkovitega vzgojno-izobraževalnega dela, takšnega, ki bi bilo povezano z realnim stanjem in življenjem okrog nas. Takole pravi:

»Ko odrastejo, si ti mladi ljudje pridobijo neki poklic, vključijo se v življenje in začno resnično ceniti samo tisto, kar jim omogoča uspeh in čimboljši položaj v družbi, tisto, kar jim zagotavlja splošen uspeh, ugled in tudi večje možnosti uživanja. Jasno je, da se tako postavljajo materialne možnosti pred duhovnimi in moralnimi, rutinerstvo pred ustvarjalnostjo, konformizem pred samostojnostjo v mišljenju, govoru in dejanju. Takšna orientacija vpliva na zmanjšanje človekove spontanosti, zoževanja njegovih horizontov, pri njem dominira duhovna površnost, čustvena praznina, odsojenost jasni življenjskih prepričanj, pogledov in usmeritev; tak človek se dehumanizira, postane

suženj vsega, kar je »novo« in površnih uživanj, predaja se užitkom, kot jih ponujajo pijančevanje, šport, doživljanje idolov s filmskega platna, plehka dramatika sunda in plitva estetika pornografije. Povernost zasluži objavljeni sestavki o programiranem pouku. O zagrebških radijskih in TV šolskih oddajah — njihovem dosedanjem razvoju in perspektivah piše Hrvoje Juračić.

V »pedagoškem pogledu« revije so natisnjeni sklepi posvetovanja gimnazijskih skupnosti SFRJ glede predlogov za reformo drugostopenjskega izobraževanja (leto je bilo 17. maja letos v Beogradu).

Na zadnjih straneh revije pa bomo beležko o pripravljajočem se jugoslovanskem posvetovanju o sistemu vzgoje in izobraževanja, ki bo predvidoma februarja meseca 1967 in za katerega so že najavljeni številni referati naših najvidnejših pedagogov, andragogov, filozofov, psihologov, sociologov, ekonomistov in demografov.

Torej veskoko zanimivo branje.

Ali že veste, da ...

... so v Novem mestu na nedavnem posvetu predstavnikov delovnih in družbeno političnih organizacij ter občinske skupščine in krajevne skupnosti sklenili, da naj se Novomeščani odločijo za gradnjo nove osnovne šole na referendumu, ki bo sklican še letos. Predlagali so, naj bi dali zaposleni en odstotek izplačanih osebnih dohodkov, delovne organizacije pa en odstotek iz sredstev sklada skupne porabe. Novo mesto namreč nujno potrebuje novo osnovno šolo, kajti šola »Katja Rupena« je v hudi prostorski stiski in težavah. To je v tej občini najbolj številna osnovna šola, saj jo obiskuje 1556 učencev, razdeljenih v 48 oddelkov, za katere pa je na voljo le 23 učilnic. To pomeni, daruši šola vse pedagoške normative.

Novo šolo, za katero je načrt že izdelan, bi lahko zgradili na Grmu, in sicer do 1970. leta. ... je največji problem osnovnih šol v Idrijski občini še vedno kljub številnim dosedanjim poizkusom, da bi ga odpravili — skrčen predmetnik. 355 učencev obiskuje namreč še vedno samo šest ali sedem normalnih šolskih let. Pouk imajo v dvojni ali trojni kombinaciji, kar zmanjšuje izobrazbeni nivo na skrajni minimum. V takem položaju je 17 oddelkov v občini in to predstavlja resen

problem ne le za PPS, temveč tudi za občinsko skupščino, ki je dolžna zagotoviti vsem šolajočim otrokom če že ne enake, pa vsaj podobne pogoje in možnosti šolanja in izobraževanja. Najbolj skrčen predmetnik ima osnovna šola na Ledinah, kjer so imeli učenci od 5. do 8. razreda le po 18 ur pouka na teden torej za skoraj polovico manj kot v »čistih« oddelkih. Edina možna rešitev tega problema, o katerem se že pogovarjajo v idrijski občini, je povečati število učiteljev v teh »problematičnih« oddelkih in obenem izboljšati tudi učni proces. Seveda pa bodo potrebna za to dopolnilna finančna sredstva.

Poverjenikom revije KURIRČEK sporočamo: V prvih dneh decembra boste dobili letošnjo zbirko Kurirčkove knjižnice:

1. E. Adamič: LJUDJE V VIHARJU
2. F. Bevk: GREGEC PETELINCEK
3. M. PETROVIČ: DEČKI S TROGOELNEGA TRGA

To je najcenejša knjižna zbirka pri nas. Cena zanjo je 9 novih dinarjev, lahko pa naročite tudi posamezne knjižnice po naslednji ceni:

1. LJUDJE V VIHARJU	N-din 2,50
2. GREGEC PETELINCEK	" 3,00
3. DEČKI S TROGOELNEGA TRGA	" 5,00

Uprava revije KURIRČEK
Ljubljana, Beethovnova 10/II

Novi diafilmi

Vsi obiskovalci letošnje Didacte v Baslu so se lahko prepričali, da je diafilm zelo pomemben in upoštevan učni pripomoček. Za slovenske šole je pripravil SAVA FILM, Ljubljana, Grošljova 4, v letu 1965-66 naslednje nove diafilme, ki jih lahko dobite obenem z besedilom po dosedanjih zelo nizkih cenah: 20 N-din za barvne in 12 N-din za črno-bele.

KNJIZEVNOST

01-126 Valentin Vodnik (F. Fibernik)
01-130 Misko Kranjec (J. Fučar)
01-133 Vajevci (F. Fibernik)
01-134 Slovenske literarne revije (D. Maher)

Navedeni diafilmi (črno-beli) so nadaljevanje dosedanje zbirke diafilmov, ki nazorno govorijo o življenju in delu naših pesnikov in pisateljev.

OSNOVE UMETNOSTNE

VZGOJE

03-101 Uvod v likovno umetnost, 2. izdaja (B. Misja), barven
03-104 Otroci grafiki (B. Borčić), čb
03-203 Moderna galerija v Ljubljani, 2. izdaja (M. Stele), barven
03-204 Sodobno slovensko kiparstvo (C. Velenič), čb
03-303 Starodolinska umetnost (E. Čevc), barven
03-304 Umetnost med antiko in romantiko (E. Čevc), barven
03-305 Pragođovinska umetnost (E. Čevc), barven
03-402 Ivan Grohar, 2. izdaja (M. Stele), barven
03-404 Maksim Sedej (M. Kambič), barven
03-701a Zgodovina filma, 1. del (F. Fibernik), čb
03-701b Zgodovina filma, 2. del (F. Fibernik), čb
03-701c Zgodovina filma, 3. del (F. Fibernik), čb
03-702 Slovenski film (F. Fibernik), čb

RISANKE

20-524 Kdo je naredil Vidku srajčico (F. Levstik, R. Piščanec)
20-525 Muen copatrica (E. Peroci, A. Gosnik-Godec)
20-526 Hliska iz Kock (E. Peroci, L. Oster)
20-527 Zvezdni toljari (Grimm, M. Kralj)
20-528 Silke in pesmi o živalih (M. Bor, M. Sedej)
20-529 Priljica o carju Saltanu (ruska pravljica)
20-530 Medenjakova hišica (F. Hlupin, R. Piščanec)
20-531 Hliska in volk (ruska pripovedka)
20-532 Kraljevič in obrt (bolgarska pravljica, L. Koporec)
Vse risanke so barvne, tehnično odlično izdelane, imena avtorjev jamčijo, da so slike in besedilo na višini.

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJA

bo izdala v zbirki

ZBRANA DELA SLOVENSKE PISNIKOV IN PISATELJEV

IVAN CANKAR: ZBRANA DELA

v tridesetih knjigah

V tej doslej najobsežnejši in znanstveno najpopolnejši izdaji Cankarjevega zbranega dela —

glavni urednik je prof. dr. Anton Ocvirk —

bo izšlo celotno leposlovno in publicistično delo našega največjega pisatelja.

Vsaka knjiga bo dokumentirana z literarnožgodovinskimi razlagami in opombami. Posebej bo objavljena tudi celotna Cankarjeva korespondenca in bibliografija.

Redakcijski načrt predvideva tako vsebinsko razdelitev:

- POEZIJA — dve knjigi (urednik France Bernik)
- DRAMATIKA — tri knjige (urednik Dušan Moravec)
- PROZA — sedemnajst knjig (uredniki Anton Ocvirk, Janko Kos in Dušan Voglar)
- KRITIKA IN POLEMIKA — dve knjigi (urednik Josip Vidmar)
- POLITIČNI SPISI — ena knjiga (urednik Dušan Voglar)
- KORESPONDENCA — štiri knjige (urednik Jože Munda)
- BIBLIOGRAFIJA IN INDEKSI — ena knjiga (urednik Jože Munda)

Pri jezikovni redakciji vseh tridesetih knjig sodeluje prof. Stane Suhadolnik. Prve štiri knjige te zajetno zasnovane zbirke bodo izšle v letu 1967. Zaradi velikega zanimanja za ZBRANA DELA IVANA CANKARJA razpisuje založba

SUBSKRIPCIO ZA PRVE ŠTIRI KNJIGE

ki velja do 1. aprila 1967. Knjige bodo izšle v ustaljenem formatu zbirke »Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev« (14 × 20 cm), tiskane bodo na brezlesnem papirju in vezane v celo platno in v polusnje. Za naročnike prvih štirih knjig velja

cena: platno 140 N-din (10 mesečnih obrokov po 14 N-din), polusnje 200 N-din (10 mesečnih obrokov po 20 N-din). Cena za posamezne knjige bo v prodaji znatno višja.

Izrežite, prosimo, priloženo naročilnico in jo pošljite v ovojnici na naslov: DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE, LJUBLJANA, MESTNI TRG 26 — Knjižne zbirke.

NAROČILNICA

Neprekleno naročam prve štiri knjige

IVAN CANKAR: ZBRANA DELA

iz zbirke tridesetih knjig, ki izidejo v okviru »Zbranih del slovenskih pesnikov in pisateljev«.

Vezava: celo platno 140 N-din
polusnje 200 N-din

Naročnino bom plačal v 10 mesečnih obrokih — v enem znesku.

Knjige pošiljajte na naslov stalnega bivališča — na kraj zaposlitve.

Neustrezno prečrtajte!

Datum: Lastnoročni podpis:

Ime in priimek: _____
Naslov bivališča: _____
Zaposlen pri: _____

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA ZALOŽBA MLADINSKA

Knjige za vsakogar

PRI NAKUPU VSAJ 3 KNJIG - 30 ODSOTKOV POPUSTA!

KNJIGE ZA NAJMLAJŠE	
Mirko Lebez: 9 poborvank	br. 9,00
Marlenka Stupica: Na dvorišču	br. 2,00
Marjanca Jemec: Kam se peljemo	krt. 2,50
L. Beck: Telesno dozorevanje	br. 6,00
Kazimir Tarman: Človek in narava	krt. 13,00
Jože Ciuha: Vutnarica-dimnikar-črpalkar	krt. 6,00
Prežihov Voranc: Prvi maj	krt. 3,90
Ela Peroci: Moj dežnik je lahko balon	krt. 4,90
Bolgarska narodna: Kraljevič in obrt	krt. 3,80
Sergej Prokofjev: Peter in volk	krt. 6,70
Mira Alečković: Po četrtku sredi	br. 3,00
KNJIGE ZA SOLARJE	
Oton Zupančič: Ciciban	br. 4,00
Karel Novy: Zvitilovec	krt. 9,00
Tone Seliskar: Ribič Luka in deklin	krt. 8,80
Simon Chauffier: Drugi pri korzarjih	krt. 9,50
France Bevk: Pisani svet	p. pl. 12,50
Nada Kraigher: Nina na Ceylonu	krt. 19,00
Fran Milčinski: Butaleci	br. 1,00
J. in W. Grimm: Trnuljčica	krt. 2,50
Mira Mihelič: Peter iz telefona	br. 1,00
Ferdo Godina: Na novo leto se ne smeš umiti	krt. 2,50
Jens Sigsgaard: Pale sam na svetu	br. 2,00
Ivan Cankar: Pehar suhih hrušk	br. 1,00
Milivoj Matošec: Tudi v vesolju odveč	krt. 5,00
Tone Seliskar: Deklica z junaškim srcem	krt. 4,30
Oliver Heim: Federacija dinastronavtov	krt. 8,00
Venceslav Winkler: Gadje iz šiške	br. 17,50
Claude Aveline: Vagon 7, sedež 15	krt. 14,50
Götz Richter: Rižojedec Savi	krt. 13,00
KNJIGE ZA DIJAKE IN MLADINO	
Honoré de Balzac: Oče Goriot	br. 4,00
Walter Scott: Ivanhoe	br. 5,90
Dobrica Čosić: Daleč je sonce	br. 7,90
A. S. Puškin: Dve pravljici	c. pl. 5,00
Multatuli: Max Havelaar	br. 9,50
Bogdan Popović: Antologija srbske lirike	br. 8,00
Asirski zapis: Ep o Gilgamešu	br. 2,00
Milan Apih: Sredi pušk in bajonetov	br. 4,00
L. Krakar-S. Kumer: Od tod so bežale še ptice	c. pl. 13,00
S. Evensmo: Hoteli so na Angleško	krt. 17,00
Helmut Kirst: Pravili so mu obešenjak	br. 13,50
Ivan Vazov: Pod jarmom	krt. 15,50
Mitja Vošnjak: Onkraj ceste se spet pričena življenje	krt. 5,70
Sergej Vošnjak: Fant s črnimi lasmi	krt. 9,50
Anton Ingolič: Pri naših v Ameriki	krt. 9,50
Breda Smolnikar: Otročki, življenje teče dalje	br. 7,90
KNJIGE ZA VSAKOGAR	
Kultura, poljudna znanost, umetnost, zgodovina, potopisi, življenjepisi, vodniki, lepa književnost!	
George Sadoul: Moč filma	p. pl. 12,00
Metod Mikuž: Druga svetovna vojna	br. 3,00
L. M. Škerjanc: Glasbeni slovarček	c. pl. 11,00
Ujmovi-Rovenski: Stroj in misel	br. 3,50
Milenko Sober: Morje in pomorstvo	br. 11,30
Nikolaus Pavšner: Pionirji modernega oblikovanja	br. 16,00
Albert Einstein: Razvoj fizike	br. 5,00
Marcel Martin: Filmski jezik	br. 6,00
Vera Brnčič: Rusko-sovjetska književnost	br. 5,80
Van Tieghem: Zgodovina evropske in ameriške književnosti	c. pl. 8,80
Hans Kleffe: Energija bodočnosti	br. 4,00
L. Beck: Telesno dozorevanje	br. 6,00
Kazimir Tarman: Človek in narava	krt. 13,00
Walter Wicktor: Mož, ki je predrugečil svet	br. 4,50
Aleschnier: Živali na velikem potovanju	br. 4,00
L. Detela: Usvajanje neživega sveta	krt. 14,00
P. Trifunović: Šahovska začelnica	br. 8,80
Božo Škerlj: Misleči dvonožec	p. pl. 23,00
Miha Likar: Virusi	br. 8,00
Miroslav Zel: Vretenčarji	p. pl. 37,00
Miha Likar: Glivice	br. 8,40
Hans Haas: Izhajamo iz morja	krt. 19,00
France Stelč: Ivan Grohar	br. 7,00
G. Marković: Poslikane panjske končnice	br. 7,40
Marijan Lipovšek: Steze, skale in smučišča	krt. 22,70
Jurij Gagarin: Kolumba vesolja	p. pl. 19,00
A. Santić: Japonska	krt. 15,00
A. Gerbault: Za soncem	krt. 22,00
Djordje Radenković: Od Havajev do južnega tečaja	krt. 20,00
Jože Javoršek: Indija	p. pl. 14,00
Koromandija	c. pl. 12,60
Morus: Zgodovina sreca	c. pl. 14,00
Ksenofont: Anabasis-Kirova vzgoja	c. pl. 14,00
Metod Mikuž: Slovenci v stari Jugoslaviji	br. 32,00
Fran Planina: Poljanska in Selška dolina	br. 9,50
Pahor-Poberaj: Stare piranske soline	br. 17,00

A. I. Krilov: Basni	c. pl. 25,00
G. Hove: Odločitev pred zoro	br. 4,00
M. Audoux: Marie Clair	br. 2,00
N. Pomjalovski: Burzaki	br. 2,00
Gitica Jakopin: Zarometi	br. 2,00
Honoré de Balzac: Lepa imperija	br. 2,50
F. F. Silanpää: Kresni ples	br. 2,50
Djordje Radenković: Maršali, generali in...	br. 9,50
Ivan Potrč: Na kmetih	br. 5,00
L. Sciascia: Sovji dan	br. 2,50
Eatherly-Anders: Tu je vest prepovedana	br. 2,50
P. Daninos: Zapiski majorja Thompsona	br. 2,50
Bergengrauen: Smrt v Revalu	br. 2,50
Jara Ribnikar: Bakaruša	br. 2,50
A. Salmon: Modigliani	p. pl. 20,00
Ljubov Kabo: Težka pot	p. pl. 15,00
Arnold Zweig: Pravda za seržanta Grišo	p. pl. 18,00

Ilustracija Lidije Osterčeve iz najnovejše izdaje Mladinske knjige: SNEGULJČICA IN DRUGE GRIMMOVE PRAVLJICE

SLOVARJI ZA VSAKDANJO RABO
 Srbohrvatski in slovenski slikovni besednjak p. pl. 13,00
 Nemški in slovenski slikovni besednjak p. pl. 13,00
 Francoski in slovenski slikovni besednjak p. pl. 13,00
 Rusko-slovenski slovar c. pl. 27,00
 Slovensko-esperantski slovar c. pl. 19,00

KNJIGE ZA RAZVEDRILO
 C. Doyle: Sherlock Holmes I, II c. pl. 12,00
 M. Montellhut: Uničujoči zakoni c. pl. 5,00
 J. Shafer: Shane br. 2,00
 A. A. Fair: Bedaki umirajo v petek c. pl. 5,00
 M. Reilly: Hiša na samem br. 2,00
 E. S. Gardner: Morilec, ki ni ubijal br. 2,00
 M. Nikolič: Ni bilo slučajno br. 2,00
 Izredna priložnost, da obogatite knjižnice! Pohitite z nakupom! To izredno ugodnost vam nudi založba Mladinska knjiga le do 31. decembra 1966.
 Knjige iz tega izbora so vam na voljo v vseh knjigarnah, samopostrežnih trgovinah, v P-Supermarketu na Ajdovščini, P-marketu v Cizatoru ulici in v veleblagovnici NA-MA!

100 KNJIG — 100 RAZLIČNIH DARIL

ZALOŽBA MLADINSKA KNJIGA VAM PRIPOROČA SVOJE NAJLEPŠE IZDAJE
 DARILNE KNJIGE ZA VSAKOGAR — ZA VSAK OKUS — ZA VSAKO STAROST

Kartonske shikanice s štiribarvnimi podobami ter z najlepšimi ljudskimi in umetnimi pesmicami za predšolske otroke.

Cena: 2,50 N-din

VOZIMO, VOZIMO VLAK
 S SANMI PO SNEGU

AVIO

PSICEK LAJA, HOV, HOV, HOV — Fran Levstik

JOZEK IMA MISKO — Igo Gruden

AKO ŽIVI V TAJ HISIČI — Jože Smit

Velike slikanice za otroke do 10. leta.

Z barvnimi podobami bogato in privlačno opremljene pripovedi najboljših naslin in svetovnih pisateljev in pesnikov.

ANDERSENOVE PRAVLJICE, 10 knjizic v etuiju, 45.—

PRAVLJICE JUGOSLOVANSKIH NARODOV, 10 knjizic v etuiju, 36.—

ZGODBE IZ NOB, 10 knjizic v etuiju, 50.—

SNEGULJČICA, brata Grimm, dr. 3.—, krt. 8.—

TRI MISKE, TRI MUČE... — James Kruss, krt. 8,50.—

VEVERICA IN NOSOROGEČ — D. Mischa, krt. 10.—

STRIBOKOV GOZD — Ivana Brlic-Mazuranc, krt. 18,50.—

DESETNICA — Fran Mucinski, najnovejše

Najlepše pravljice raznih dežel in narodov.

SLOVENSKE NARODNE PRAVLJICE, krt. 22.—

SIPTARKE PRAVLJICE, krt. 17.—

DANSKE PRAVLJICE, krt. 17.—

UKRAJINSKE PRAVLJICE, krt. 36.—

SNEGULJČICA IN DRUGE GRIMMOVE PRAVLJICE, najnovejše

Klasični in sodobni teksti iz domače in svetovne mladinske književnosti z risbami naših mojstrov slikarjev in z večbarvnimi prilagami.

PIKA NOGAVIČKA — A. Linagren, krt. 12.—

PESMI ZA OTROKE — izbor J. Glaser, krt. 8.—

SRCE — E. de Amicis, krt. 11.—

OSTRZEK — Collodi, krt. 21.—

ROZ, PODJUNA, ZILA — F. Bevk, krt. 13.—

ZA LAHKO NOC — E. Peroci, krt. 24.—

POT V AGRO — A. Sommerfeldt, krt. 19.—

KAPITAN SE MENJA — B. Riha, krt. 17.—

CEZ GORO K OCETU — Prežih, krt. 12.—

POTOVANJE V DESETO DEZELO — J. Ciuha, krt. 17.—

ATUK — D. Mischa, krt. 19.—

NAS PRIJATELJ ATOM — W. Disney, krt. 15.—

V SVETU NARAVE — W. Disney, krt. 36.—

Knjige za šolarje in dijake. Zanimiva, obsežnejša dela iz domače in tuje književnosti, potopisi.

ROLF GOZDOVNIK — T. Seton, br. 7.—, cpl. 12.—

BOBRI I/III — J. Jalen, cpl. 25.—

GULIVER — J. Swift, br. 6,40.—, krt. 8.—

ZLATI FARAON — K. Bruckner, krt. 21.—

ZAKLAD PRI SAMOTNI ROZI — A. P. Pearce, krt. 29.—

GOSPOD BARODA IN DRUGE PESMI — P. Golia, ppl. 16.—

MOJA MLADA LETA — J. Ribičič, cpl. 17.—

LASSIE SE VRAČA — E. Knight, krt. 18.—

OTOK ZAKLADOV — R. L. Stevenson, krt. 18.—

BARON MÜNCHHAUSEN ALI LAŽNIVI KLJUKEČ — A. Bürger, krt. 13.—

MULE IN LISCI — T. Seliskar, krt. 15.—

INDIJANARICE — Zbrana dela Fritza Steubna I—VIII, 8 knjig, krt. 115.—

BASNI — I. A. Krilov, cpl. 25.—

MOJA KNJIZNICA — 48 knjig za obvezno šolsko čtivo od 3. do 8. razreda, br. 172.—, krt. 348.—

PRIMOŽ TRUBAR — M. Rupel, br. 35.—, pus. 46.—

DANSKI MOZAIK — M. Ogrin, Tršar, krt. 19.—

DJAMBO RAFIKI — T. Sekelj, krt. 22.—

VZHODNO OD KATMANDUJA — Z. Jerin, krt. 23.—

ANATOLSKA OBALA — R. Vlach, krt. 23.—

LEDENSKI PILOT — R. Geiger, krt. 27.—

SIBIRSKA SREČANJA — A. Ingolič, krt. 27.—

Dickensova zbrana dela:

PICKWICKOVCI, cpl. 39.—, pus. 58.—

MALA DORRITOVA, cpl. 45.—, pus. 55.—

DAVID COPPERFIELD, cpl. 55.—, pus. 65.—

NICHOLAS NICKLEBY, cpl. 55.—, pus. 65.—

Poljudnoznanstvene izdaje:

OPERA IN NJENI MOJSTRI — C. Cvetko, cpl. 25.—

SVET ZVOKA IN GLASBE — M. Adlešič, cpl. 85.—

SVETOVNA KNJIZEVNOST I, ppl. 21.—

SVETOVNA KNJIZEVNOST II, ppl. 9,30.—

GOBE — V. Petkovšek, cpl. 52.—

52 MEDNARODNIH MENUJEV — K. Matjašič, cpl. 33,50.—

Likovne izdaje:

RISBE — F. Mihelič, cpl. 14.—

UMETNOST NAIVNIH V JUGOSLAVIJI — Bihajli-Merin, cpl. 90.—

UMETNOST SITUL — J. Kastelic, cpl. 70.—

Lepa književnost za zahtevnejše bralce:

COK LONIGAN I/II — J. Farrell, ppl. 78.—, cpl. 85.—, pus. 105.—

LELEJSKA GORA — M. Lalič, ppl. 28.—, cpl. 31.—, pus. 36.—

PETER VELIKI I/II — A. Tolstoj, cpl. 79.—, pus. 98.—

GOLI MED VOLKOVI — B. Apitz, cpl. 36.—, pus. 46.—

PRIPOVEDKE O RIMSKIH BOGOVIH IN JUNAKIH — G. Schwab, cpl. 15.—

ANA KARENINA I/II — L. N. Tolstoj, cpl. 68.—

Nabavite si že sedaj knjige, s katerimi boste ob praznikih obdarovali in razveselili vsakogar, ki ima rad lepo knjigo. Dobite jih v vseh knjigarnah, lahko pa jih naročite v prodajnem oddelku založbe. Prejeli jih boste takoj!

Vse knjige, ki jih šolska upraviteljstva kupijo pri založbi Mladinska knjiga, kreditiramo do konca šolskega leta 1966-67

Založba Mladinska knjiga, Litova 3, Ljubljana